

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi metsänviljelyaineiston kaupasta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki metsänviljelyaineiston kaupasta, jolla pantaisiin täytäntöön Euroopan unionin neuvoston direktiivi metsänviljelyaineiston pitämisestä kaupan. Säädettävällä lailla kumotaisiin vuonna 1979 metsänviljelyaineiston kaupasta annettu laki.

Laki koskisi metsänviljelyaineiston ammatimaista tuotantoa, markkinointia ja maahan tuontia. Tarkoituksena on ajanmukaistaa metsänviljelyaineiston kauppaa koskevaa lainsäädäntöä ottaen huomioon perustuslaista, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetusta laista ja henkilötietolaista aiheutuvat vaatimukset.

Esityksen mukaan lakia sovellettaisiin metsätalouskäyttöön tarkoitettuun metsänviljelyaineistoon sekä tiettyjen puulajien ja niiden

keinotekkoisten risteymien siemeniin, joita voidaan käyttää sekä koristekasvien että metsäpuiden taimien tuotannossa. Metsänviljelyaineistoa saisi tuottaa, markkinoida ja maahantuoda vain rekisteröity toimittaja. Aineiston tuottamiseen saisi lisäksi käyttää ainoastaan sellaista perusaineistoa, joka täyttäisi laissa säädetyt vaatimukset. Perusaineiston hyväksymistä tulisi hakea Kasvintuotannon tarkastuskeskukselta, joka antaisi hyväksytystä perusaineistosta saadulle metsänviljelyaineistolle kantatodistuksen. Tarkastuskeskus huolehtisi myös lain noudattamisen valvonnasta ja ylläpitäisi rekistereitä metsänviljelyaineiston toimittajista ja hyväksytyistä perusaineistoista.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT	4
1. Johdanto	4
2. Nykytila.....	4
2.1. Metsänviljelyaineiston kauppa, maahantuonti ja maastavienti	4
Metsäpuiden siementuotanto ja -hankinta.....	4
Taimituotanto	5
2.2. Lainsäädäntö ja käytäntö.....	5
Metsänviljelyaineiston kauppaa koskeva lainsäädäntö	5
Käytäntö	6
Muu lainsäädäntö	7
Euroopan yhteisön lainsäädäntö	7
Ruotsin lainsäädäntö	8
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	8
3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	8
3.2. Keskeiset ehdotukset	9
4. Esityksen vaikutukset	10
4.1. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	10
4.2. Taloudelliset vaikutukset	10
4.3. Ympäristövaikutukset	11
5. Asian valmistelu	11
6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	11
6.1. Riippuvuus muista esityksistä.....	11
6.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista.....	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	13
1. Lakiehdotuksen perustelut.....	13
1 luku. Yleiset säännökset.....	13
2 luku. Toiminnan harjoittaminen.....	13
3 luku. Metsänviljelyaineiston tuotanto.....	14
4 luku. Metsänviljelyaineiston markkinointi	16
5 luku. Viranomaiset	17
6 luku. Tarkastukset ja valvonta.....	17
7 luku. Hallinnolliset pakkokeinot	18
8 luku. Erinäiset säännökset	19
2. Tarkemmat säännökset ja määräykset.....	21
3. Voimaantulo	21
4. Sääntämisenjärjestys	21
4.1. Legaliteettiperiaate	21

4.2.	Henkilötietojen suoja.....	22
4.3.	Elinkeinonharjoittamisen vapaus.....	22
4.4.	Asetuksenantovaltuudet.....	23
4.5.	Yhteenvedo.....	23
LAKIEHDOTUKSET		25
	metsänviljelyaineiston kaupasta.....	25
LIITE		34
	metsänviljelyaineiston kaupasta.....	34

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Metsää on Suomessa uudistettu viljelemällä 1990-luvulla keskimäärin runsaat 115 000 hehtaaria vuodessa. Tästä määrästä on kylvetty 30 000 hehtaaria ja istutettu 85 000 hehtaaria. Viljelemällä tehdyn metsänuudistamisen onnistumisen perusedellytys on, että viljelyssä käytetään kasvupaikan olosuhteisiin alkuperältään sopivia ja muutoinkin hyvälaatuisia siemeniä ja taimia. Kun viljely lisäksi tehdään huolellisesti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin, voidaan odottaa saatavan aikaan kasvupaikan tuottokyvyn hyvin hyödyntävä uusi metsä.

Metsänviljelyaineiston alkuperän sopivuuden varmistamiseksi on metsiköistä kerätyille siemenille annettu metsänhoitosuosituksissa puulajikohtaiset ohjeet siitä, kuinka kaukana hankintapaikasta siemeniä tai niistä kasvatettuja taimia voidaan käyttää ilman, että aineiston kestävyys vaarantuu. Metsäntutkimuslaitos on lisäksi antanut kaikelle jalostettua alkuperää olevalle aineistolle lämpösumma-alueena ilmoitetut käyttöalueet tällaisen aineiston rekisteröinnin yhteydessä. Siementen ja taimien laatuvaatimukset määritellään metsänviljelyaineiston kauppaa koskevassa lainsäädännössä, jossa erityisesti taimien ulkoisista ominaisuuksista ja koosta on yksityiskohtaiset määräykset.

Metsänviljelyaineiston kauppaa koskeva lainsäädäntö on ollut voimassa vuoden 1980 alusta lukien. Metsänviljelyaineiston kaupasta annettua lakia ja sen nojalla annettua maa- ja metsätalousministeriön päätöstä on muutettu useita kertoja.

Metsänviljelyaineiston kauppaa Euroopan yhteisössä sääntelee metsänviljelyaineiston pitämisestä kaupan annettu neuvoston direktiivi 66/404/ETY, jäljempänä kauppadirektiivi, ja yhteisössä kaupan pidettävän metsänviljelyaineiston ulkoista laatua koskevasta vaatimuksista annettu neuvoston direktiivi 71/161/ETY, jäljempänä laatudirektiivi. Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen, jäljempänä liittymissopimus, mukaan Suomelle myönnettiin oikeus säilyttää kansallinen lainsäädäntönsä vuoden

1999 loppuun saakka. Tärkein peruste siirtymäajan myöntämiselle oli, että metsänviljelyaineiston kaupalle ja käytölle Suomessa katsottiin aiheutuvan ylitsepääsemättömiä vaikeuksia. Metsänviljelyaineiston kauppaa sääntelevien direktiivien mukaan metsikkösiementen käyttö ja markkinointi ei olisi ollut mahdollista. Niiden osuus etenkin Pohjois-Suomen metsänviljelyssä on kuitenkin suuri. Direktiivien uudistustyö saatiin päätökseen vuoden 1999 loppupuolella, ja mainitut direktiivit korvataan neuvoston direktiivin metsänviljelyaineiston pitämisestä kaupan annettulla neuvoston direktiivillä 1999/105/EY, jäljempänä metsänviljelyaineistodirektiivi. Direktiivi tuli voimaan 15 tammikuuta 2000, ja se on pantava jäsenvaltioissa täytäntöön viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2003.

Uutta direktiiviä säädettäessä on otettu huomioon yhteisön muussa lainsäädännössä tapahtunut kehitys ja Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD):n puitteissa tehty valmistelutyö metsänviljelyaineiston kansainvälisessä kaupassa käytettävää luokittelua ja aineistosta annettavia tietoja koskevaksi uudeksi järjestelmäksi. Uudistus vastaa paljolti niitä tavoitteita, joita kansallisesti asetettiin sen valmistelulle. Erityisesti direktiivin uusi alkuperäluokitus ja sen siirtymäsäännöksiin otetut määräykset mahdollistavat metsikkösiementen käytön direktiivin voimaantulon jälkeenkin.

Uusi direktiivi edellyttäisi voimassaolevaan kansalliseen lainsäädäntöön tehtäväksi niin paljon muutoksia, että on tarkoituksenmukaista säätää uusi laki metsänviljelyaineiston kaupasta, jolla voimassaoleva laki kumottaisiin.

2. Nykytila

2.1. Metsänviljelyaineiston kauppa, maahantuonti ja maastavienti

Metsäpuiden siementuotanto ja -hankinta

Metsäpuiden siemenet hankitaan joko jalostettujen siementen tuottamista varten perustetuilta siemenviljelysiltä, erikseen vali-

tuista siemenkeräysmetsiköistä tai talousmetsistä tehtävillä keräyksillä. Vuoden 2000 lopussa Suomessa oli rekisteröity eri puulajien siemenviljelyksiä seuraavasti:

	lukumäärä	pinta-ala, ha
mänty	159	2485
kuusi	23	277
rauduskoivu	7	0,5
muut puulajit	21	68
yhteensä	210	2830

Metsähallitus omistaa noin 90 prosenttia siemenviljelyksistä. Niiden tuotanto painottuu Pohjois-Suomeen. Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio on eteläisen Suomen tärkein siemenviljelyssiemenen tuottaja.

Siementen keruuta varten on valittu 923 hyvälaatuista siemenkeräysmetsikköä, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on noin 5 120 hehtaaria. Nykyisin lähinnä kuusen ja jalojen lehtipuiden siemenkeräysmetsiköillä on siemenhuollollista merkitystä.

Pääosa Pohjois-Suomen metsäkylvöissä tarvittavista männyn ja kuusen siemenistä ja osa muiden puulajien Etelä-Suomessa tarvittavista siemenistä kerätään metsätaloustyössä olevista metsistä. Siementä varastoidaan kerrallaan suuria määriä heikkojen siemenvuosien varalta erityisesti pohjoisinta Suomea varten, missä hyvälaatuisten ja runsaiden siemenvuosien väli on pisimmillään jopa 20 vuotta.

Metsäpuiden siemeniä käytetään Suomessa vuosittain noin 11 000 kiloa, joista metsäkylvöihin noin 9 000 kiloa ja taimitarhakylvöihin lähes 2 000 kiloa. Vain männyn metsäkylvöjä tehdään laajalti. Kylvöt painottuvat karuimmille alueille ja Pohjois-Suomeen. Metsäkylvöt ovat lisääntyneet viime vuosina maanmuokkauksen yhteydessä tehtävän koneellisen kylvön yleistymisen myötä.

Metsäkylvöissä käytetään edelleen pääasiassa talousmetsistä hankittuja siemeniä, joskin siemenviljelyssiementen käyttö niissä on lisääntymässä. Pohjoisimpaan Suomeen soveltuvaa siemenviljelyssiementä ei kuitenkaan ole saatavilla.

Taimitarhakylvöissä siemenviljelyssiemen on valta-asemassa: yli 60 prosenttia männyn ja kuusen ja lähes 90 prosenttia koivun taimitarhakylvöistä tehdään siemenviljelyssi-

menillä.

Taimituotanto

Suomessa on 1990-luvulla tuotettu vuosittain 145-220 miljoonaa tainta. Vuonna 2000 kotimaan taimitarhoilta toimitettiin metsänistutuksiin 153 miljoonaa tainta. Muista Euroopan unionin, jäljempänä EU, jäsenvaltioista on taimia toimitettu lähes yksinomaan Ruotsista, josta tapahtuva tuonti on vuosittain vaihdellut 5 ja 10 miljoonan kappaleen välillä.

Suurimpia metsäpuiden taimien tuottajia ovat Forelia Oy, Taimi-Tapio Oy, Itä-Suomen Taimi Oy, Pohjan Taimi Oy, Ab Mellanä Plant Oy ja Ab Sydplant Oy. Muita merkittäviä taimien tuottajia ovat UPM-Kymmene Metsä ja Metsäntutkimuslaitos. Noin 90 prosenttia taimista tuotetaan edellä mainittujen yhtiöiden omistamalla 25 taimitarhalla. Yksityisiä, pienehköjä paikallistaimitarhoja on noin 80 ja 4H-nuorten kerho- taimitarhoja noin 1500.

Metsäpuiden siementen ja taimien maastavienti on ollut vähäistä.

2.2. Lainsäädäntö ja käytäntö

Metsänviljelyaineiston kauppaa koskeva lainsäädäntö

Metsänviljelyaineiston kaupasta annettu laki (684/1979) on ollut voimassa vuoden 1980 alusta lukien, ja sitä on muutettu vuosina 1981, 1991, 1994 ja 1999.

Suomelle myönnettiin liittymissopimuksessa oikeus säilyttää metsänviljelyaineiston kauppaa koskeva kansallinen lainsäädäntönsä vuoden 1999 loppuun saakka. Lainsäädäntöä jouduttiin kuitenkin unionijäsenyyden alusta lukien muuttamaan siten, että kauppadiirektiivin ja laatudirektiivin mukaisen aineiston pääsy Suomen markkinoille voitiin varmistaa.

Edellä mainittu voimassa oleva laki koskee metsätaloudessa käytettävien metsäpuiden siementen, taimien, pistokkaiden ja muun lisäysaineiston kauppaa ja maahantuontia EU:n ulkopuolisista maista sekä maastavientiä. Myös Ruotsista tapahtuvaa siementen ja

taimien tuontia on voitu valvoa sen johdosta, että Suomi ja Ruotsi saivat liittymissopimuksessa oikeuden säilyttää pääosin vuoden 1999 loppuun saakka voimassa olleen lainsäädäntönsä. Voimassa oleva kansallinen laki antaa mahdollisuuden valvoa tuontierien alkuperän sopivuutta.

Lain mukaan metsänviljelyaineisto tulee luokitella alkuperänsä perusteella siten kuin maa- ja metsätalousministeriö asiasta päättää. Kaupan kohteena olevan metsänviljelyaineiston on lisäksi täytettävä ministeriön sille asettamat laatuvaatimukset ja siitä on annettava ostajalle ministeriön määräämät tiedot.

Metsänviljelyaineiston kaupan, maahantuonnin tai maastaviennin harjoittajan taikka sen, joka tuottaa tällaista aineistoa myyntiä varten, tulee vähintään kuukautta ennen toiminnan aloittamista tehdä siitä ilmoitus maa- ja metsätalousministeriölle, joka pitää luettelo toiminnan harjoittajista. Aineiston maahantuonnista on myös tehtävä ilmoitus maa- ja metsätalousministeriölle, joka voi kieltää maahantuomasta alkuperältään sopimatonta aineistoa taikka sellaista aineistoa, josta ei anneta vaadittavia tietoja. Tuontikieltoa ei kuitenkaan saa antaa kauppa- ja laitudirektiivien vaatimukset täyttävälle aineistolle.

Metsänviljelyaineiston ostajalla on voimassa olevan lain mukaan oikeus pyytää maa- ja metsätalousministeriötä tai Kasvintuotannon tarkastuskeskusta suorittamaan metsänviljelyaineiston jälkitarkastus, jos hän epäilee aineistosta saamiensa tietojen oikeellisuutta taikka sitä, täyttääkö aineisto laatuvaatimukset.

Metsänviljelyaineiston kauppaa koskevaa lakia valvoo maa- ja metsätalousministeriö, joka voi tarvittaessa käyttää tehtävässä apunaan metsäkeskuksia ja ministeriön määräämiä henkilöitä. Kasvintuotannon tarkastuskeskus valvoo lisäksi kasvinsuojelulain määräysten noudattamista maahantuonnin sekä maastaviennin yhteydessä. Maahantuontia koskevien kieltojen ja rajoitusten noudattamista valvoo lisäksi tullilaitos.

Metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain nojalla on annettu maa- ja metsätalousministeriön päätös metsänviljelyaineiston kaupasta (1533/1992), jota on sittemmin muutettu useaan kertaan. Ministeriön päätökset sisältävät pääasiassa metsänviljelyaineis-

ton alkuperäluokitusta, taimien laatua, aineistosta ostajalle annettavia tietoja sekä aineiston tuotantoa ja kaupan pitämistä koskevia määräyksiä. Metsänviljelyaineiston tarkastuksesta perittävistä maksuista on annettu asetus 434/1980, ja maa- ja metsätalousministeriön suoritteista perittävistä maksuista on annettu maa- ja metsätalousministeriön päätös 1495/1993.

Ahvenanmaalla on voimassa erillinen metsänhoitoa koskeva lainsäädäntönsä, 21 päivänä huhtikuuta 1998 annettu landskapslag om skogsvård (Ålands författningssamling 83/1998), jossa säädetään, että metsän perustamisessa käytettävällä aineistolla on oltava edellytykset kehittyä niin, että metsämaan puuntuottokyky säilyy kestävästi. Maakuntahallitukselle on annettu valtuus antaa tarkempia määräyksiä uudistamisessa käytettävistä metsänviljelyaineistosta sekä aineiston kaupasta ja aineiston käytöstä.

Mainitun maakuntalain nojalla annetun maakunta-asetuksen (landskapsförordning om skogsvård, Ålands författningssamling 86/1998) mukaan Ahvenanmaan maakunnassa noudatetaan metsänviljelyaineiston kaupasta annettua lakia ja sen nojalla annettua maa- ja metsätalousministeriön päätöstä niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Valvontaviranomaisena toimii maakuntahallitus.

Käytäntö

Metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain täytäntöönpanoon liittyvistä tarkastuksista ja valvonnasta huolehtii maa- ja metsätalousministeriö. Ministeriön palveluksessa olevat puutavaran viralliset mittaaajat tekevät keväisin taimitarhoille taimien laatuun ja taimista annettaviin tietoihin kohdistuvia tarkastuksia yhteensä noin yhden henkilötyökuukauden ajan. Viime vuosina tehdyissä tarkastuksissa on annettu huomautuksia ainoastaan harvoissa yksittäisissä tapauksissa.

Siementen hankintaa, varastointia ja kauppaa on tarkastettu pistokokeilla jonkin verran. Lain voimassaoloaikana on tehty yksi taimien laatua koskeva jälkitarkastus.

Metsäkeskuksia ei ole toistaiseksi käytetty apuna lain valvonnassa.

Metsäntutkimuslaitos pitää luetteloita metsänviljelyaineiston tuottamiseen hyväksytyistä testatuista aineistoista, siemenviljelyksistä, siemenkeräysmetsiköistä ja klooninaineistoista. Metsäntutkimuslaitos tarkastaa ja hyväksyy aineistot edellä mainittuihin luetteloihin sekä seuraa klooneittain lisätyn aineiston tuotantomääriä.

Muu lainsäädäntö

Metsänviljelyaineistoa koskevaa lainsäädäntöä on myös kasvinsuojelulaissa (1203/1994), metsälaissa (1093/1996), geenitekniikkalaissa (377/1995), laissa kasvinjalostajanoikeudesta (789/1992) sekä niiden nojalla annetuissa säännöksissä. Kuluttajansuojalaki (38/1978) ja siihen liittyvä lainsäädäntö koskevat metsänviljelyaineiston kauppaa silloin, kun yksityinen kuluttaja ostaa tuotteita elinkeinonharjoittajalta. Elinkeinoharjoittajien välinen metsänviljelyaineiston kauppa kuuluu kauppalain (355/1987) soveltamisalaan. Molemmat edellä mainitut säädökset ovat yleislakeja, joiden ohella ehdotettua lakia sovellettaisiin erityislakina.

Euroopan yhteisön lainsäädäntö

Metsänviljelyaineistodirektiivi korvaa metsänviljelyaineiston kauppaa yhteisössä sääntelevät kauppa- ja laatudirektiivit. Direktiiveihin on niiden voimassaoloaikana tehty useita muutoksia, jotka ovat johtuneet uusien jäsenvaltioiden liittymisestä yhteisöön ja taimialalla tapahtuneesta kehityksestä. Vuonna 1999 loppuun saatetun uudistuksen yhteydessä direktiiveihin tehtiin niin paljon muutoksia, että vanhat direktiivit oli tarkoituksenmukaista korvata kokonaan uudella. Seuraavassa selostetaan vain direktiivin 1999/105/EY sisältöä.

Direktiiviä sovelletaan metsänviljelyaineiston tuotantoon kaupan pitämisen tarkoituksessa ja aineiston pitämiseen kaupan yhteisön alueella. Metsänviljelyaineistolla tarkoitetaan koko yhteisön tai sen osan metsätaloudelle tärkeiden puulajien viljelyaineistoa, ja erityisesti direktiivin liitteessä I lueteltuja puulajeja ja niiden keinollisia risteymiä. Liite sisältää kaikki Suomen metsätaloudessa merkittävät puulajit.

Direktiivissä säädettyjä toimenpiteitä ei kuitenkaan sovelleta taimiin tai kasvinosiiniin, jotka on todistettusti tarkoitettu muuhun kuin metsätalouskäyttöön. Komissio voi lisäksi hakemuksesta vapauttaa jäsenvaltion soveltamasta direktiiviä puulajeihin, joilla ei tämän alueella ole merkittävää metsätalouskäyttöä. Direktiivi ei koske kolmansiiin maihin vietäväksi tai jälleenvietäväksi tarkoitettua aineistoa eikä muun muassa tieteellisiin kokeisiin tarkoitettua aineistoa.

Kaupan pidettävän metsänviljelyaineiston tuottamiseen saa käyttää vain toimivaltaisen viranomaisen hyväksymää perusaineistoa. Perusaineistoluokkia on neljä: ”siemenlähde tunnettu”, ”valikoitu”, ”alustavasti testattu” ja ”testattu”. Kunkin aineistoluokan vaatimukset on esitetty direktiivin liitteissä II, III, IV ja V. Siementen ja taimien laatuvaatimukset on lisäksi esitetty liitteessä VII. Jäsenvaltiot saavat asettaa täydentäviä tai tiukempia vaatimuksia vain omalla alueellaan tapahtuvalle tuotannolle.

Jäsenvaltioiden tulee määritellä siemenlähteeltään tunnetun ja valikoidun perusaineiston lähtöisyysalueet, julkaista ne karttamuodossa ja toimittaa kartat komissiolle ja muille jäsenvaltioille. Kaikesta hyväksytystä perusaineistosta on laadittava kansallinen rekisteri, jonka yhteenvetoluettelo on pyynnöstä toimittava komissiolle ja muille jäsenvaltioille. Luettelon perusteella komissio voi julkaista koko yhteisön alueen kattavan luettelon.

Kaikella hyväksytystä perusaineistosta saadulla metsänviljelyaineistolla on oltava viranomaisen antama kantatodistus. Direktiivissä määritellään ne tiedot, jotka jokaisesta metsänviljelyaineistoerästä on oltava saatavilla. Kuhunkin erään on liitettävä toimittajan etiketti tai muu asiakirja, josta ilmenevät kantatodistuksen tiedot sekä lisäksi aineiston määrää ja laatua koskevat tiedot.

Jäsenvaltioiden tulee virallisen valvontajärjestelmän avulla huolehtia siitä, että aineisto on tunnistettavissa koko tapahtumaketjun ajan keräyksestä loppukäyttäjille toimittamiseen saakka ja että direktiivin määräyksiä muutenkin noudatetaan. Rekisteröityjä toimittajia tulee tarkastaa säännöllisesti. Lisäksi edellytetään, että jäsenvaltioiden viranomaiset avustavat toisiaan tietojen saamiseksi erityisesti silloin, kun metsänviljelyaineisto siir-

tyy jäsenvaltiosta toiseen.

Hyväksytyn metsänviljelyaineiston kaupan pitämiseksi ei saa asettaa muita kuin direktiivin mukaisia rajoituksia. Komissio voi myöntää jäsenvaltiolle oikeuden tietyin edellytyksin kieltää alueellaan tietyn aineiston markkinoinnin loppukäyttäjille. Lisäksi komissio voi myöntää luvan lievennetyt vaatimukset täyttävän metsänviljelyaineiston markkinointiin, jos direktiivin vaatimukset täyttävästä aineistosta on pulaa.

Neuvosto voi määränemmistöllä päättää siitä, että kolmannessa maassa tuotettu aineisto vastaa direktiivin vaatimuksia. Komission apuna toimii maa-, puutarha- ja metsätalouden siementen ja lisäysaineistojen komitea.

Ruotsin lainsäädäntö

Ruotsissa metsänviljelyaineiston kauppaa koskevat säännökset sisältyvät metsänhoitolakiin (skogsvårdslag, SFS 1979:429), sen nojalla annettuun metsänhoitoasetukseen (skogsvårdsförordning, SFS 1993:1096) ja Skogsstyrelsenin edellä mainittujen säännösten nojalla antamiin määräyksiin. Lakia ja sen nojalla annettuja määräyksiä valvovat Skogsstyrelsen ja alueelliset metsänhoitolautakunnat (skogsvårdsstyrelsen).

Metsänhoitolain mukaan voidaan asettaa kieltoja tai ehtoja kotimaista taikka tuontialkuperää olevalle metsänviljelyaineistolle ja tällaisen aineiston kaupalle. Lisäksi voidaan säätää toimenpiteistä aineiston aitouden turvaamiseksi ja asettaa aineistolle laatuvaatimuksia. Metsänviljelyaineistolla tarkoitetaan metsän perustamiseen käytettäviä siemeniä, taimia, pistokkaita ja muuta lisäysaineistoa.

Metsänhoitoasetuksessa säädetään muun muassa siitä, että metsänviljelyaineiston maahantuonti EU:n ulkopuolisista maista edellyttää Skogsstyrelsenin lupaa, joka voidaan pääsääntöisesti antaa vain sen hyväksymästä lähtöaineistosta peräisin olevalle metsänviljelyaineistolle. Mikäli metsänviljelyaineistosta on pulaa, voidaan tästä määräyksestä kuitenkin poiketa. Metsänviljelyaineiston maahantuonnista on tehtävä ilmoitus kahden viikon kuluessa Skogsstyrelsenille.

Skogsstyrelsenin antamissa metsänviljelyaineiston ammattimaista kauppaa koskevissa

määräyksissä säädetään muun muassa, että metsänviljelyaineiston tuottamiseen käytettävän lähtöaineiston tulee olla sen hyväksymää ja metsänviljelyaineiston ammattimaisten tuottajien tulee olla merkitty sen pitämään rekisteriin. Skogsstyrelsen antaa vaatimukset täyttävälle ruotsalaista alkuperää olevalle suvullisesti lisätylle aineistolle ja maahantuodulle aineistolle kantatodistuksen. Kantatodistusta haettaessa tulee esittää maanomistajan todistus (markägarintyg), keräystodistus (insamlingsintyg) ja tarvittaessa karistustodistus (klängningsintyg). Kantatodistusta tulee hakea kuukauden kuluessa keruusta tai karistuksesta ja kahden viikon kuluessa maahantuonnista. Vientiin tarkoitettulle metsänviljelyaineistolle voidaan hakemuksesta antaa lisäksi alkuperätodistus.

Ammattimaisessa metsänviljelyaineiston kaupassa tulee aineistoerän mukana olla joko kantatodistus tai muu todistus, jossa on kantatodistuksen numero ja kantatodistuksen sisältämät tiedot. Siemeniä markkinoitaessa tulee lisäksi ilmoittaa siemenerästä tehtyjen itävyys-, puhtaus- yms. analyysien tulokset. Toimitettaessa aineistoa loppukäyttäjälle voidaan edellä mainitut todistukset korvata vain kantatodistuksen numeron, aineiston alkuperää koskevien tietojen ja aineiston määrän ilmoittavalla muulla dokumentilla.

Skogsstyrelsenin määräyksissä säädetään myös siementen ja taimien laadusta. Taimierään kuuluvista taimista tulee 95 prosenttia olla uuden metsän perustamiseen soveltuvia. Muun muassa seuraavia puutteita ei sallita taimissa: vakavat vauriot juurenniskassa, versossa tai neulasissa, puuttuva latvakasvain, haaroittuminen, pääjuurten voimakas epämuodostuminen tai juuriston ja maanpäällisen osan epätasapaino.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Metsätaloudelle tärkeiden puulajien ja niiden keinollisten risteymien metsänviljelyaineiston tulee olla geneettisesti ja fenotyyppi-

sesti erilaisten kasvupaikkojen olosuhteisiin soveltuvaa ja korkealaatuista. Markkinoitavan metsänviljelyaineiston tulisi olla tunnistettavissa kaikkien tuotantovaiheiden aikana aineiston keruusta loppukäyttäjälle toimittamiseen saakka. Tämän vuoksi erät tulisi yksilöidä ja pitää erillään eri tuotantovaiheissa. Ostajalle tulisi myös antaa tarvittavat tiedot, jotta aineiston sopivuus aiottuun käyttötarkoitukseen voidaan varmistaa ja sen alkuperä tarvittaessa jäljittää. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi ehdotetaan säädettäväksi uusi metsänviljelyaineiston kaupasta annettava laki, joka korvaisi voimassa olevan vuonna 1979 metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain.

Esityksen tarkoituksena on panna täytäntöön metsänviljelyaineiston pitämisestä kaupan annettu neuvoston direktiivi. Samalla tarkoituksena on uudistaa ja ajanmukaistaa metsänviljelyaineiston kauppaa koskevaa lainsäädäntöä ottaen huomioon perustuslain, viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetusta laista ja henkilötietolaista aiheutuvat vaatimukset. Erityistä huomiota on kiinnitetty siihen, ettei elinkeinonharjoittajaa rasitettaisi liiallisilla hallinnollisilla velvoitteilla eikä yritysten välistä kilpailua tarpeettomasti rajoitettaisi.

Keskeisinä keinoina lainsäädännön tavoitteiden toteuttamiseksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi metsänviljelyaineiston toimittajien rekisteröinnistä ja aineiston tuottamiseen käytetyn perusaineiston hyväksymismenettelystä, jotka yhteisölainsäädännössä on asetettu lähtökohdiksi metsänviljelyaineiston markkinoinnille. Lakiehdotus on muutoinkin yhdenmukainen metsänviljelyaineiston pitämisestä kaupan annetun direktiivin kanssa. Rekisteröitymistä ja norminantoa koskevissa säännöksissä on otettu huomioon perustuslain vaatimukset. Valvonnan asianmukaiseksi järjestämiseksi ja lainsäädännön rikkomusten ehkäisemiseksi on ehdotettu säädettäväksi valvonta-, pakkokeino- ja seuraamusjärjestelmä.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että metsänviljely-

aineiston markkinointi perustuisi aineiston tuottamiseen käytetyn perusaineiston hyväksymismenettelylle, jonka perusteista ehdotetaan säädettäväksi laissa. Hyväksytystä perusaineistosta saadulle metsänviljelyaineistolle annettaisiin kantatodistus, johon merkittäisiin aineiston yksilöllinen rekisteriviite. Markkinoitavan aineiston tulisi lisäksi täyttää myyntikelpoiselle aineistolle asetetut vaatimukset. Markkinoitaviksi tarkoitetut siemenyksiköt tulisi sulkea sellaiseen pakkaukseen, josta käy ilmi, jos pakkaus on avattu ennen tuotannon seuraavaa vaihetta tai siemenyksiköiden käyttämistä lopputarkoitukseen.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi geenitekniikalla muunnettua aineistoa koskevat vaatimukset. Ehdotuksen mukaan tällaista aineistoa saisi käyttää metsänviljelyaineiston tuottamiseen vain, jos tarpeelliset tutkimukset ja muut toimenpiteet ihmisille ja ympäristölle aiheutuvien haitallisten vaikutusten toteamiseksi ja välttämiseksi on tehty. Aineiston tulisi lisäksi täyttää metsänviljelyaineistodirektiivin liitteen V mukaiset vaatimukset. Aineisto tulisi myös hyväksyä geenitekniikallain tai muun perusaineiston tuottamista ja markkinointia koskevan Euroopan yhteisön säännösten täytäntöönpanemiseksi annetun lainsäädännön mukaisessa menettelyssä.

Metsänviljelyaineiston tuotannon, markkinoinnin ja maahantuonnin harjoittamisesta olisi tehtävä ilmoitus valvontaviranomaiselle ja tuotannosta tulisi pitää erityistä tuotanto-kirjanpitoa.

Pakkokeino- ja seuraamusjärjestelmän aikaansaamiseksi ehdotetaan säädettäväksi mahdollisuus asettaa markkinointikielto sellaisen aineiston markkinoinnille, joka ei täytä laissa asetettuja vaatimuksia. Viranomaisilla olisi oikeus tarvittaessa asettaa uhkasakko tai teettämishukka metsänviljelyaineiston markkinointikiellon tehosteeksi tai sallia aineiston muu kuin metsätalouskäyttö taikka määrätä aineisto hävitettäväksi tai vietäväksi maasta.

Päävastuullisena valvontaviranomaisena toimisi Kasvintuotannon tarkastuskeskus, joka voisi käyttää apunaan tullilaitosta ja metsäkeskuksia. Metsäkeskusten käyttämisestä valvonnan apuna säädettäisiin erikseen maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Lain voimaantulo aiheuttaisi hallinnollisten tehtävien huomattavaa lisääntymistä nykyisestä. Nykyisin ministeriölle kuuluvat lain täytäntöönpano- ja valvontatehtävät siirtyisivät pääosin Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle. Myös Metsäntutkimuslaitokselle kuuluvat viranomaisluontoiset rekisteröintiin liittyvät tehtävät tulisivat tarkastuskeskuksen hoidettaviksi.

Uudesta lainsäädännöstä aiheutuvien tehtävien edellyttämän työmäärän on arvioitu vastaavan kahta henkilötyövuotta. Hoidettavia hallintoasioita olisivat toimittajia ja perusaineistoa koskevien rekisteri-ilmoitusten käsittely ja rekistereiden ylläpito, perusaineiston hyväksyminen sekä uutena tehtävänä kantatodistusten antaminen kaikelle hyväksytystä perusaineistosta saadulle lisäaineistolle ja toiminnan harjoittamisen valvonta. Erityisesti voidaan arvioida, että yhteistyö muiden unionin jäsenvaltioiden viranomaisten kanssa lisääntyy nykyisestä.

Maa- ja metsätalousministeriön tehtäviksi jäisivät lain yleisen ohjauksen ja valvontatehtävien ohella osallistuminen metsänviljelyaineistoa koskevien asioiden käsittelyyn EU:n toimielimissä. Metsäntutkimuslaitoksen tehtävinä olisivat nykyiseen tapaan metsänjalostusta palvelevien rekistereiden ja luetteloiden ylläpito. Lain täytäntöönpanon edellyttämien valvontarekisterien suunnittelun ja toteutuksen sekä lainmuutoksesta aiheutuvien koulutus- ja tiedotustehtävien hoitaminen edellyttäisi, että tarvittavat henkilöt voitaisiin palkata jo ennen lain voimaantuloa. Tähän on varauduttu valtion vuoden 2001 talousarviossa ja ehdottamalla vuoden 2002 talousarvioesityksessä Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen määrärahoja lisääväksi.

4.2. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen valtiontaloudelliset vaikutukset liittyvät lähinnä sen organisaatio- ja henkilöstövaikutuksiin. Lain voimaantulo lisäisi viranomaistehtäviä ja hallinnon kustannuk-

sia. Esityksen täytäntöönpanon edellyttämien hallinnollisten tehtävien lisääntymisestä voidaan arvioida aiheutuvan valtiolle vuosittain noin 84 000 euron suuruiset lisäkustannukset. Osa tarkastustehtävistä muuttuisi maksulliseksi, jolloin valtion tulot myös jossain määrin kasvaisivat.

Ehdotetusta laista johtuvat velvollisuudet aiheuttaisivat lisäkustannuksia myös metsänviljelyaineiston toimittajille sen johdosta, että laissa edellytettäisiin nykyistä laajempaa perusaineiston hyväksyttämisen ja rekisteröintivelvollisuutta sekä velvollisuutta kantatodistuksen hankkimiseen hyväksytystä perusaineistosta saadulle metsänviljelyaineistolle. Rekisteröintivelvollisten toimittajien piiriin kuuluisivat nykyisestä käytännöstä poiketen myös metsänviljelyaineiston markkinointia harjoittavat metsänhoitoyhdistykset.

Lain voimaantulon edellyttämän siirtymävaiheen jälkeen elinkeinonharjoittajille aiheutuvat lisäkustannukset jäisivät kuitenkin varsin vähäisiksi. Metsänviljelyaineiston toimittajilta viranomaisten suoritteista perittävät maksut perustuisivat valtion maksuperustelakiin (150/1992) ja sen nojalla annettavaan maa- ja metsätalousministeriön asetukseen.

Taloudellisia vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon myös kilpailunäkökohdat. Yhteisön tavoitteena on sisämarkkinoiden vahvistaminen ja sellaisten kaupan esteiden poistaminen, jotka voisivat haitata metsänviljelyaineiston vapaata liikkuvuutta yhteisössä.

Suomessa tuotetun metsänviljelyaineiston markkinoinnin muihin EU:n jäsenvaltioihin voidaan arvioida helpottuvan lainsäädäntöjen yhtenäistämisen myötä. Suomalaista alkupe-
rää olevaa aineistoa voidaan EU:n jäsenvaltioista käyttää lähinnä Ruotsissa, jonne aineistoa on voitu viedä suhteellisen vapaasti nykyistenkin säädösten puitteissa. EU:n ulkopuolisiin valtioihin on viety vain yksittäisiä metsänviljelyaineistoeria. Lakiehdotuksen merkitys Suomessa tuotetun aineiston markkinointimahdollisuuksiin EU:n alueella ja vientiin kolmansiin maihin jääneekin vähäiseksi.

EU:n jäsenvaltioissa tuotetuilta taimilta ei ole voitu edellyttää samojen kokovaatimusten täyttämistä kuin Suomessa tuotetuilta taimilta, minkä on katsottu antavan muiden yhteisön jäsenvaltioiden tuottajille kilpailue-

tua. Koska lain nojalla annettavassa asetuksessa ei ole tarkoitus säätää erityisvaatimuksia Suomessa tuotettujen taimien koolle tai kasvatustiheydelle, tulee suomalaisten tuottajien kilpailuasema tältä osin paranemaan.

4.3. Ympäristövaikutukset

Viljelypaikan ilmasto-oloihin sopivaa alkuperää olevien siementen ja taimien käyttö on välttämätön edellytys viljelemällä tehtävän metsänuudistamisen onnistumiselle. Ehdotetussa laissa säilyisi edelleen mahdollisuus etukäteen varmistua kolmansista maista tuotavaksi tarkoitettujen metsänviljelyaineiston alkuperän sopivuudesta. Unionin jäsenvaltiot ovat Ruotsia lukuun ottamatta voineet vapaasti markkinoida metsänviljelyaineistoa Suomessa siitä lähtien, kun Suomi liittyi Euroopan unioniin. Lain voimaantulon jälkeen tämä olisi mahdollista myös Ruotsissa tuotetuille aineistolle.

Vaikka alkuperänsä osalta Suomen ilmasto-olosuhteisiin sopimattomia siemeniä ja taimia on vain harvoin markkinoitu tai esitetty maahantuotavaksi, on yhteisökaupan helpottumisen vuoksi siementen ja taimien ostajien ja loppukäyttäjien syytä kiinnittää nykyistä enemmän huomiota oikean alkuperän valintaan. Alkuperältään sopivien siementen ja taimien käyttö on säädetty metsälain nojalla annetussa metsäasetuksessa (1200/1996) metsänomistajan velvollisuudeksi.

Jos metsänviljelyaineiston käytöstä aiheutuisi haittaa metsätaloudelle, ympäristölle, geenivaroille tai luonnon monimuotoisuudelle, voidaan tiettyä alkuperää olevan aineiston markkinointi loppukäyttäjälle kuitenkin kieltää yhteisön asianomaisen toimieliimen päätöksellä. Markkinointikieltoon voidaan joutua turvautumaan erityisesti suomalaista alkuperää olevien jalojen lehtipuiden geenivarojen suojaamiseksi.

5. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriössä virkatyönä yhteistyössä Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ja Metsäntutkimuslaitoksen kanssa. Valmistelun kuluessa on järjestetty kaksi kuulemistilaisuutta,

joissa on kuultu metsäpuiden jalostajia, metsäpuiden siementen ja taimien tuottajia, koristetaimien tuottajia sekä metsäteollisuuden ja metsänomistajien edustajia.

Esitysluonnoksesta on pyydetty lausunnot oikeus-, valtiovarain-, ympäristö-, sosiaali- ja terveys- sekä kauppa- ja teollisuusministeriöltä samoin kuin tietosuojavaltuutetulta, Kasvintuotannon tarkastuskeskukselta, Metsäntutkimuslaitokselta, Metsähallitukselta, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y:ltä, Metsäteollisuus ry:ltä, Metsätalouden kehittämisskeskus Tapiolta, metsäkeskuksilta, Tullihallitukselta, Forelia Oy:ltä, Itä-Suomen Taimi Oy:ltä, Ab Mellanå Plant Oy:ltä, Pohjan Taimi Oy:ltä, Suomen 4H-liitolta, Ab Sydplant Oy:ltä, Taimi-Tapio Oy:ltä, Metsämannut Oy:ltä, Stora Enso Oyj Metsältä, UPM-Kymmene Metsältä ja Taimistoviljelijät ry:ltä.

Esityksen luonnoksessa esitettiin, että yhdenmukaisesti voimassaolevan lainsäädännön kanssa jatkossakin säädettäisiin Suomessa tuotetuille taimille yksityiskohtaiset kasvatustiheys- ja kokovaatimukset. Esitysluonnoksesta saatujen lausuntojen perusteella tällaisesta sääntelystä katsottiin esityksen jatkovalmistelussa tarkoituksenmukaiseksi luopua.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

6.1. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys liittyy valtion vuoden 2002 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Eduskunnalle on annettu hallituksen esitys rikosoikeudellisia menettämisseuraamuksia koskevan lainsäädännön uudistamisesta (HE 80/2000 vp), jossa ehdotetaan rikoslakiin otettavaksi uusi 10 luku, johon sisältyisivät menettämisseuraamuksia koskevat, soveltamisalaltaan yleiset säännökset. Lainsäädännön on ajateltu tulevan voimaan vuoden 2002 alussa. Esityksen menettämisseuraamuksia koskevassa säännöksessä on viitattu voimassaolevaan mutta mainitun esityksen mukaan kumottavaksi ehdotettavaan rikoslain (39/1889) 2 luvun 16 §:ään. Jos ehdotettu rikoslain muutos tulisi voimaan ennen ehdotet-

tua lakia, tulisi ehdotetun lain menettämisseuraamussäännöksessä olevaa viittausta muuttaa.

Eduskunnalle on myös annettu hallituksen esitys terveyttä ja turvallisuutta vaarantavia rikoksia koskevien rikoslain säännösten uudistamiseksi ja eräksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 17/2001 vp), missä yhteydessä on ehdotettu geenitekniikkalain rangaistussäännösten kumoamista. Esityksessä ehdotetaan, että rikoslain 44 luku korvattaisiin uudella, terveyttä ja turvallisuutta vaarantavia rikoksia koskevalla luvulla. Geenitekniikkalain säännösten rikkominen rangaistaisiin geeniteknikaarikoksena, jos toiminta on omiaan aiheuttamaan vaaraa toisen hengelle tai terveydelle. Törkeästä geenitekniikkalain säännösten rikkomisesta säädettäisiin rangaistus yleisvaarallisia rikoksia koskevassa 34 luvussa terveyden vaarantamista koskevana rikoksena. Sen sijaan, jos geenitekniikkalain säännöksiä rikkomalla turmeltaisiin ympäristöä, tulisivat sovellettaviksi rikoslain ympäristörikosluvun säännökset. Hallituksen esityksessä on lähdetty siitä, että rikoslakiin on tarkoituksenmukaista koota kattavasti geenitekniikkalain rikkomista koskevat säännökset, mutta on myös edellytetty, että geenitekniikkarikossäännösten laajempi uudistamistarve

arvioitaisiin myöhemmin erikseen. Siinä yhteydessä tulisi arvioida, että ympäristölle vaaraa aiheuttavan toiminnan rangaistavuus ulotettaisiin myös geenitekniikalla muunnettuun, metsänviljelyaineiston tuottamiseen käytettävään perusaineistoon.

Esityksen rangaistussäännöksiin sisältyy viittaus geeniteknikaikalain rangaistussäännöksiin. Jos geenitekniikkalain rangaistussäännösten kumoaminen terveyttä ja turvallisuutta vaarantavia rikoksia koskevien rikoslain säännösten voimaantulon johdosta ajoittuisi ennen esityksen voimaantuloa, olisi viittaussäännöstä muutettava vastaavasti.

6.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Suomi on EU:n jäsenenä velvollinen yhdenmukaistamaan metsänviljelyaineiston kauppaa koskevan lainsäädäntönsä EY:n metsänviljelyaineiston kauppaa koskevan direktiivin kanssa ja velvollinen täytäntöönpanemaan direktiivin sen täytäntöönpanolle säädetyssä aikataulussa eli 1 päivänä tammi-kuuta 2003 lukien.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Pykälän 1 momentin mukaan lain soveltamisalaan kuuluisi metsänviljelyaineiston tuotanto, markkinointi ja maahantuonti. Lakia ei kuitenkaan sovellettaisi vähäiseen toimintaan, jota ei harjoiteta ammattimaisesti. Tällaista vähäistä toimintaa olisi muun muassa pienimuotoinen ja tilapäisesti harjoitettu taimituotanto.

Metsänviljelyaineiston käsite määriteltäisiin 3 §:ssä. Metsänviljelyaineiston tuotannon tarkoitettaisiin kaikkia siemenyksikön tuottamisen vaiheita, muuntamista siemenyksiköistä siemeneksi sekä taimien kasvattamista siemenistä ja kasvien osista. Markkinointia olisi metsänviljelyaineiston myyntiin tarjoaminen, myyminen tai muu luovuttaminen korvausta vastaan sekä välittäminen kolmannelle osapuolelle Euroopan unionin markkinoilla unionin alueella tapahtuvaa jakelua tai käyttöä varten. Maahantuonnilla tarkoitettaisiin metsänviljelyaineiston tuontia muista kuin Euroopan unionin jäsenvaltioista. Laki ei tulisi näin ollen sovellettavaksi kolmansiin maihin vietäväksi tai jälleenvietäväksi tarkoitettuun metsänviljelyaineistoon.

Lakia sovellettaisiin myös sellaisiin metsänviljelyaineistodirektiivin liitteessä 1 tarkoitettujen puulajien ja niiden keinollisten risteymien siemeniin, jotka on tarkoitettu sekä koristekasvi- että metsätaloustalouteen. Tarkoituksena on, että lakia sovellettaisiin myös taimiaineistolain (1205/1994) soveltamisalaan kuuluvien koristekasvien siemeniin riippumatta siitä, käytetäänkö niitä koristekasvi- vaiko metsätaloustaloustarkoituksessa.

Pykälän 4 momentin mukaan noudatettaisiin lisäksi soveltuvin osin, mitä kasvinsuojelulaisissa tai sen nojalla säädetään. Kasvinsuojelulaki koskee sellaisia toimenpiteitä, joilla torjutaan kasvintuhoojia ja estetään niiden leviäminen. Metsänviljelyaineiston toimittajan on muun muassa rekisteröidyttävä kasvinsuojelulain mukaiseen rekisteriin.

2 §. *Soveltamisalan rajoitukset.* Pykälän 1

momentin mukaan lakia ei sovellettaisi sellaisiin kasvinosiiniin tai taimiin, jotka aineiston toimittaja osoittaa olevan tarkoitettun muuhun kuin metsätaloustalouteen. Metsänviljelyaineistodirektiivin tavoitteiden kannalta merkittäviä ovat sellaiset puulajit ja keinolliset risteymät, jotka ovat metsätaloudelle tärkeitä joko koko yhteisön alueella tai osassa sitä.

Lakia ei myöskään sovellettaisi sellaisten siemenien ja siemenyksiköiden tuotantoon, joka on tarkoitettu yksinomaan koe- tai tutkimuskäyttöön, metsänjalostukseen taikka geenivarojen säilyttämistarkoitukseen. Mainitut käyttötarkoitukset ovat luonteeltaan muuta kuin metsätaloustaloutta. Yhteisölainsäädäntö sääntelee metsänviljelyaineiston tuotantoa markkinointitarkoituksessa ja sen markkinointia yhteisön alueella. Lakia sovellettaisiin näin ollen kuitenkin edellä mainituissa tarkoituksissa tuotettujen siementen ja siemenyksiköiden markkinointiin ja maahantuontiin.

3 §. *Määritelmät.* Säännöksessä ehdotetaan määriteltäväksi laissa käytettävät tärkeimmät käsitteet: metsänviljelyaineisto, perusaineisto, geeniteknikalla muunnettu aineisto, siemenyksikkö, alkuperä, lähtöisyys, lähtöisyysalue, tuotanto, markkinointi, metsänviljelyaineiston toimittaja ja maahantuonti. Määritelmät ovat yhteisölainsäädännön mukaisia. Maa- ja metsätaloustaloustalouden ministeriön asetuksella määriteltäisiin tarkemmin metsänviljelyaineiston ja perusaineiston käsitteet.

2 luku. Toiminnan harjoittaminen

4 §. *Metsänviljelyaineiston toimittajan rekisteröinti.* Pykälän mukaan metsänviljelyaineistoa saisi tuottaa, markkinoida ja maahantuoda vain sellainen toimittaja, joka on säädetty lain mukaisesti merkitty Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ylläpitämään rekisteriin. Yhteisölainsäädännön mukaan jäsenvaltioiden tulee huolehtia siitä, että metsänviljelyaineiston toimittajat ovat virallisesti rekisteröityjä. Rekisteröintivelvollisuuden asettaminen olisi toiminnan harjoittajalle suhteellisen vähäinen rasite, jonka tarkoituksena on palvella lain valvontaa. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen rekisteröintipää-

tös ei voisi perustua tarkoituksenmukaisuusharkintaan vaan rekisteriin merkittäisiin jokainen, joka harjoittaa lain sääntelemää toimintaa.

Lakiin ehdotetun siirtymäsäännöksen mukaan katsottaisiin sellainen metsänviljelyaineiston toimittaja, joka on ennen lain ehdotettua voimaantuloajankohtaa rekisteröity kumottavan metsänviljelyaineistosta annetun lain mukaiseen rekisteriin, rekisteröityneeksi ehdotetun lain mukaisesti.

5 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännökset metsänviljelyaineiston toimittajan ilmoitusvelvollisuuden sisällöstä. Ehdotetun 1 momentin säännös vastaisi voimassa olevan lain säännöstä ilmoitusvelvollisuudesta. Pykälän 1 momentin mukaan toimittajan olisi ilmoitettava kirjallisesti toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle. Ehdotettu säännös koskisi kaikkia toimittajia, jotka harjoittavat lain sääntelemää toimintaa eikä ilmoitusvelvollisten toimittajien piiriä ehdoteta ennakolta rajoitettavaksi.

Pykälän 2 momentin säännösten tarkoituksena olisi mahdollistaa siementen hankinnan ja maahantuotavan aineiston tarkoituksenmukainen valvonta. Tämän vuoksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös, jonka mukaan metsänviljelyaineiston toimittajan tulisi hyvissä ajoin ennen siemenkeräyksen aloittamista tehdä ilmoitus suunnittelemiensa keräysten ajankohdista ja keräyspaikoista Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle sen antamien määräysten mukaisesti. Metsänviljelyaineiston maahantuojan tulisi tehdä tarkastuskeskukselle ilmoitus tuontierästä hyvissä ajoin ennen sen maahantuontia. Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan ministeriötä alempi viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määräytyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä. Ehdotetussa säännöksessä olisi tarkoitus valtuuttaa tarkastuskeskus antamaan ainoastaan teknisiä ja vähäisiä yksityiskohtia sisältäviä määräyksiä.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös sellaisen metsänviljelyaineiston toimittajan, joka lisää kasvullisesti kloonja tai klooniyhdistelmiä, velvollisuudesta

tehdä vuosittain ilmoitus kasvullisesti tuotetun aineiston määrästä. Samoin tulisi ilmoittaa perheen vanhemmat –tyyppisestä perusaineistosta tuotetun aineiston määrä. Säännöksen tarkoituksena olisi mahdollistaa tiettyä alkuperää olevan metsänviljelyaineiston määrän seuranta.

Tarkemmat säännökset ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä antaisi maa- ja metsätalousministeriö. Ilmoitusvelvollisuuden perusteista säädettäisiin kuitenkin laissa.

6 §. *Tuotantokirjanpito.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi säännös metsänviljelyaineiston toimittajan velvollisuudesta pitää tuottamastaan, ostamastaan, markkinoimastaan ja maahantuomastaan metsänviljelyaineistosta tuotantokirjanpitoa siten kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Tuotantokirjanpitoaineisto tulisi säilyttää vähintään kymmenen vuotta sen vuoden lopusta lukien, jonka aikana metsänviljelyaineistoerä on markkinoitu tai käytetty. Metsänviljelyaineiston toimittajan tai tämän oikeudenomistajan tulisi myös toiminnan lopettamisen jälkeen huolehtia tuotantokirjanpitoaineiston säilyttämisestä ja ilmoittaa valvontaviranomaiselle, kenelle aineiston säilyttäminen on uskottu. Pykälän 2 momentin säännös vastaisi kirjanpitolaissa (1336/1997) kirjanpitoaineiston säilyttämiselle asetettua velvollisuutta.

3 luku. **Metsänviljelyaineiston tuotanto**

7 §. *Perusaineistoa koskevat vaatimukset.* Metsänviljelyaineiston tuottamiseen saisi käyttää pykälän 1 momentin mukaan ainoastaan sellaista perusaineistoa, joka täyttää metsänviljelyaineistodirektiivin liitteiden II–V mukaiset vaatimukset, on niiden mukaisesti luokiteltu ja jonka Kasvintuotannon tarkastuskeskus tai Euroopan Unionin toisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen on hyväksynyt. Koska on tarpeen, että perusaineiston vaatimuksia ja luokittelua koskeva yleissäännös on laissa ja kysymyksessä ovat yksityiskohtaiset, suoraan metsänviljelyaineistodirektiivin liitteistä täytäntöön pantavat luettelot perusaineiston tuottamiseen tarkoitettulle metsänviljelyaineistolle asetettavista vaatimuksista, olisi perusteltua sisällyttää direktiivin liitteet viittaussäännöksen avulla la-

kiin.

Perusaineiston luokittelua koskeva, yhteisöläinsäädännön mukainen yksityiskohtainen luettelo olisi tarkoituksenmukaista sisällyttää asetuksen säännöksiin. Metsänviljelyaineisto ja sen tuottamiseen käytettävä perusaineisto luokiteltaisiin alkuperäluokkiin siten kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin tarkemmin myös perusaineiston laadulle sekä siitä tuotetun metsänviljelyaineiston koostumukselle ja enimmäismäärälle sekä klooneille ja klooniyhdistelmille asetettavista vaatimuksista. Kyseessä olisivat teknisuonteiset ja yksityiskohtaiset vaatimukset, joista ei ole tarkoituksenmukaista säätää laissa.

8 §. *Geenitekniikalla muunnettua aineistoa koskevat vaatimukset.* Pykälässä säädettäisiin niistä vaatimuksista, joita geenitekniikalla muunnetun aineiston tulisi täyttää, jotta sitä voi käyttää metsänviljelyaineiston tuottamiseen. Tällaisen aineiston tulisi pykälän 1 momentin mukaan täyttää perusaineistolle asetettavien yleisten vaatimusten lisäksi metsänviljelyaineistodirektiivin liitteen V mukaiset vaatimukset. Yhteisöläinsäädännön mukaan geneettisesti muunnettuja lajikkeita saadaan tuottaa vain, jos tarpeelliset toimenpiteet ihmisille ja ympäristölle aiheutuvien haitallisten vaikutusten toteamiseksi ja välttämiseksi on tehty. Vastaava säännös ehdotetaan sisällytettäväksi pykälän 1 momenttiin. Geneettisesti muunnettu perusaineisto tulisi myös hyväksyä geenitekniikkalain mukaisessa tai perusaineiston tuottamista ja markkinointia koskevien Euroopan yhteisön säännösten täytäntöön panemiseksi annetun lainsäädännön mukaisessa menettelyssä. Hyväksymisestä päättäisi geenitekniikan lautakunta geenitekniikkalain mukaisesti. Pykälään sisältyvällä varauksella yhteisöläinsäädännön mukaiseen menettelyyn on ennakoitu myöhemmin mahdollisesti esiintulevaa tarvetta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäisiin pykälän 1 momentissa tarkoitettuihin tutkimuksista ja toimenpiteistä sekä niiden hyväksymisestä. Tarkoituksena olisi sisällyttää asetukseen Euroopan yhteisöjen komission täytäntöönpanosäädösten vaatimukset, joiden valmistelu on vielä kesken.

Ministeriön asetuksella voitaisiin lisäksi antaa säännökset 1 momentissa tarkoitettujen tutkimusten ja toimenpiteiden suorittamisesta ja hyväksymistä koskevasta menettelystä, ei kuitenkaan geenitekniikkalain mukaisesta menettelystä. Ennen momentissa tarkoitettujen säännösten antamista olisi asiasta pyydyttävä sosiaali- ja terveysministeriön sekä ympäristöministeriön lausunto. Sosiaali- ja terveysministeriö valvoo geenitekniikkalain mukaisten terveyteen liittyvien kysymysten ja ympäristöministeriö ympäristöhaittojen ehkäisemisen ja torjumisen toteutumista.

Suomessa geenitekniikalla muunnettuja lajikkeita voidaan markkinoida vasta sen jälkeen, kun ne on hyväksytty geenitekniikkalain mukaisessa menettelyssä. Maa- ja metsätalousministeriö voisi käytännössä päättää geenitekniikalla muunnetun aineiston markkinoinnista ainoastaan, jos aineiston turvallisuus ja käyttökelpoisuus on ensin selvitetty.

9 §. *Perusaineiston hyväksyminen ja rekisteröinti.* Pykälän 1 momentin mukaan perusaineiston hyväksymistä tulisi hakea Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle osoitetulla hakemuksella. Ennen perusaineiston hyväksymistä tarkastuskeskuksen tulisi selvittää, joko tarkastamalla perusaineisto taikka hakijan esittämän luotettavan selvityksen perusteella, että aineisto täyttää perusaineistolle tai geenitekniikalla muunnetulle aineistolle asetetut vaatimukset. Aineiston tulee näin täyttää myös metsänviljelyaineistodirektiivin liitteissä II—V aineiston eri luokille asetetut vaatimukset.

Perusaineiston hyväksymisestä päättäisi Kasvintuotannon tarkastuskeskus. Tarkastuskeskuksen olisi hyväksyttävä sellainen aineisto, joka täyttää säännöksessä mainitut edellytykset. Tarkastuskeskus merkitsisi hyväksytyyn perusaineiston rekisteriin, luokittelee sen ja antaisi hyväksymisyksiköille yksilöllisen rekisteriviitteen, joka merkittäisiin myös aineistolle annettavaan kantatodistukseen.

Pykälän 3 momentissa annettaisiin maa- ja metsätalousministeriölle valtuus asetuksella antaa tarvittaessa tarkemmat säännökset hyväksymishakemuksesta.

10 § *Kantatodistus.* Hyväksytystä perusaineistosta saadulle metsänviljelyaineistolle tulisi antaa kantatodistus. Jos samalta siemen-

viljelykseltä kerättyjä siemeneriä on yhdistetty, tulee tällaiselle aineistolle antaa uusi kantatodistus.

Pykälän 2 momentin mukaan tulisi siemenlerin kantatodistusta hakea Kasvintuotannon tarkastuskeskukselta viimeistään kolmen kuukauden kuluessa karistuksen ja siemenlerin puhdistuksen päättymisestä sekä kasvullisesti lisättyjen kloonien tai klooniyhdistelmien kantatodistusta hyvissä ajoin ennen aineiston markkinointia.

Maa- ja metsätalousministeriö valtuutettaisiin asetuksella antamaan tarkemmat säännökset kantatodistukseen merkittävistä tiedoista.

11 § *Metsänviljelyaineistoerien erillään pitäminen, yhdistäminen ja yksilöinti.* Pykälän mukaan metsänviljelyaineistoerät tulisi yksilöidä ja pitää erillään kaikkien tuotantovaiheiden aikana. Samalta siemenviljelykseltä kerättyjä siemeneriä voisi kuitenkin yhdistää. Maa- ja metsätalousministeriö valtuutettaisiin antamaan tarkemmat säännökset aineiston yksilöimisestä ja erillään pitämisestä. Erien yksilöintiä koskevat yhteisöläinsäädännön mukaiset, yksityiskohtaiset luettelot on tarkoituksenmukaista sisällyttää asetuksen säännöksiin.

4 luku. **Metsänviljelyaineiston markkinointi**

12 §. *Myyntikelpoinen metsänviljelyaineisto.* Pykälän 1 momentin mukaan markkinoitavan metsänviljelyaineiston tulisi täyttää metsänviljelyaineistodirektiivin liitteessä VII myyntikelpoiselle aineistolle asetetut yksityiskohtaiset laatuvaatimukset sekä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella aineiston terveydelle ja ulkoiselle laadulle tarkemmin säädettävät vaatimukset. Yhteisöläinsäädännön mukaan jäsenvaltiot voivat asettaa omalla alueellaan tuotetun perusaineiston hyväksymiselle ja siitä saadun aineiston tuottamiselle lisävaatimuksia tai tiukempia vaatimuksia.

Pykälän 2 momentin mukaan metsänviljelyaineistoa saa markkinoida vain 11 §:n mukaisissa erissä. Erät tulisi pitää erillään markkinoinnin aikana ja siten yksilöityinä, että ne ovat selkeästi tunnistettavissa. Tietyltä siemenviljelykseltä kerätyt siemenerät

voidaan markkinoida yhdistettynä eränä. Momentissa ehdotetaan annettavaksi yleiset säännökset markkinoitavaksi tarkoitettun metsänviljelyaineiston pakkaamisesta. Yhteisöläinsäädännön mukaan siemenyksiköitä saa markkinoida ainoastaan, jos ne täyttävät laatuvaatimukset ja ovat suljetuissa pakkauksissa. Sulkemistavan tulee olla sellainen, että avaamisen jälkeen pakkausta ei voida sulkea uudelleen.

13 §. *Ostajalle annettavat tiedot.* Metsänviljelyaineistoerästä tulisi pakkauksessa tai sitä seuraavissa asiakirjoissa antaa ostajalle maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkemmin säädettävät tiedot, joilla tarkoitetaan yhteisön lainsäädännöstä johtuvia tietoja. Pykälässä säädetään yhteisöläinsäädännön mukaisesti myös siitä, että yhteisön alueella markkinoitavan maahantuodun metsänviljelyaineiston mukana tulisi olla joko kantatodistus taikka alkuperämaan antama virallinen todistus ja muut maahantuotuun aineistoon liittyvät vientiasiakirjat.

14 §. *Poikkeuslupamenettely.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että Kasvintuotannon tarkastuskeskus voisi hakemuksesta myöntää metsänviljelyaineiston toimittajalle määräaikaisen luvan markkinoida sellaista metsänviljelyaineistoa, joka ei täytä ehdotetussa laissa asetettuja vaatimuksia, jos ilmenee, ettei vaatimukset täyttävää aineistoa ole riittävässä määrin saatavilla yhteisön alueella ja Euroopan unionin asianomainen toimielin poikkeamisen hyväksyy. Määräaikaisen luvan myöntämisen edellytyksenä olisi lisäksi, että aineisto on alkuperältään suunnitellulle käyttöalueelle soveltuvaa. Yhteisöläinsäädännön mukaan milloin metsänviljelyaineiston toimittamisessa ilmenee väliaikaisia vaikeuksia, jotka ovat ylitsepääsemättömiä yhteisössä, on komission menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä annetun neuvoston päätöksen 1999/468/EY 4 ja 7 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen sallittava yhden tai useamman jäsenvaltion hyväksyä markkinoitavaksi tietyn määräajan sellaista metsänviljelyaineistoa, joka täyttää lievennetyt vaatimukset.

Poikkeuslupahakemus olisi jätettävä hyvissä ajoin ennen hakemuksen tarkoittaman metsänviljelyaineiston markkinoinnin tarvet-

ta. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulisi lausunnollaan varustettuna lähettää hakemus maa- ja metsätalousministeriölle toimenpiteitä varten.

Maa- ja metsätalousministeriö valtuutettaisiin pykälän 3 momentissa antamaan tarkemmat säännökset poikkeuslupahakemusten sisällöstä ja hakemusmenettelystä sen mukaan kuin metsänviljelyaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset edellyttävät.

5 luku. Viranomaiset

15—16 §. *Yleinen ohjaus ja valvonta. Valvontaviranomaiset.* Pykälät sisältävät säännökset lain täytäntöönpanosta ja valvonnasta huolehtivista viranomaisista. Säännösten mukaan säädettävän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluisi maa- ja metsätalousministeriölle. Päävastuullisena valvovana viranomaisena toimisi Kasvintuotannon tarkastuskeskus, joka on myös yhteisöainsäädännön mukainen toimivaltainen keskusviranomainen. Kasvintuotannon tarkastuskeskus osallistuu myös metsänviljelyaineiston maahantuonnin valvontaan ja käyttää tässä tehtävässään apuna tullilaitosta. Valvonnassa voitaisiin käyttää apuna myös metsäkeskuksia. Metsäkeskuksista ja metsätalouden edistämiskeskuksesta annetun lain (1474/1995) perusteella metsäkeskuksille kuuluvien viranomaistehtävien hoito on eriytetty muiden tehtävien hoidosta.

6 luku. Tarkastukset ja valvonta

17 §. *Valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valvonnan järjestämisen yleisistä periaatteista. Valvonnan tulisi olla tasapuolista, säännöllistä ja tarkoituksenmukaista minkä lisäksi valvonta tulisi toteuttaa siten, että se kohdistuisi metsänviljelyaineiston tuotannon ja markkinoinnin eri vaiheisiin sekä maahantuontiin. Metsänviljelyaineiston maahantuonnin valvontaan noudatettaisiin soveltuvin osin yhteisön tullikoodeksista annettua neuvoston asetusta (ETY) N:o 2913/92, tullilakia (1466/1994) ja kasvinsuojelulakia sekä niiden nojalla annettuja säännöksiä.

Pykälän säännöksillä pyritään ohjaamaan

valvonnan asianmukaista järjestämistä ja varmistamaan valvonnan oikeudenmukainen kohdentuminen. Maa- ja metsätalousministeriöllä olisi mahdollisuus tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä valvonnan järjestämisestä.

18 §. *Tarkastusoikeus.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valvontaviranomaisten valtuuksista tarkastuksia suoritettaessa. Tarkastusten suorittaminen edellyttää muun muassa pääsyä siemenviljelyksille, siemenkeräysmetsiköihin, siemenkaristamoihin, taimitarhoille ja muille tuotantopaikoille sekä sellaisiin tiloihin, joissa lain piiriin kuuluvaa toimintaa harjoitetaan samoin kuin näiden tarkastamista. Lisäksi valvonnassa tulisi voida tarkastaa metsänviljelyaineiston toimittajan tuotantokirjanpitoa ja ottaa maksutta tarkastuksen edellyttämiä näytteitä. Tarkastusta ei kuitenkaan saisi suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

19 §. *Tiedonsaantioikeus.* Pykälä sisältäisi säännökset lain mukaisten tarkastusten ja valvonnan edellyttämästä valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeudesta. Oikeus olisi rajattu valvontaa varten tarpeellisiin tietoihin ja asiakirjoihin, jotka metsänviljelyaineiston toimittajan olisi pyydettyä annettava viranomaisille maksutta.

20 §. *Euroopan yhteisön tarkastajat.* Komission tarkastajat saattavat tehdä jäsenvaltioihin tarkastuskäyntejä sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot ovat panneet yhteisöainsäädännön asianmukaisesti täytäntöön. Näiden EY:n lainsäädäntöön perustuvien tarkastusten suorittamiseksi heillä tulee olla vastaavat tiedonsaanti- ja tarkastusoikeudet kuin kotimaisilla valvontaviranomaisilla.

21 §. *Valvontarekisterit.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi valvontaviranomaisen valvontaa varten pitämistä rekistereistä. Ehdotuksen mukaan Kasvintuotannon tarkastuskeskus pitäisi rekisteriä ilmoitusvelvollisista metsänviljelyaineiston toimittajista, hyväksytyistä perusaineistoista, perusaineistoista, joiden hyväksyminen on peruutettu sekä kantatodistuksista.

Perustuslain 10 §:n 1 momenttiin sisältyvien henkilötietojen suojaa koskevien vaatimusten huomioon ottamiseksi pykälän 2—4 momentteihin ehdotetaan otettavaksi valvontarekistereiden käyttötarkoitusta, tietosisältöä

ja tietojen säilytysaikaa koskevat säännökset, joista tulee säätää lain tasolla. Koska kyseisiä rekistereitä voidaan tietosisällöltään pitää henkilötietolaissa (523/1999) tarkoitettuina henkilörekistereinä, henkilötietojen suojan osalta ehdotetaan pykälän 5 momentissa muutoin viitattavaksi henkilötietojen suojaa koskevaan lainsäädäntöön. Tietojen luovuttamisen osalta viitattaisiin myös viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettuun lakiin (621/1999).

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annettaisiin tarvittaessa tarkemmat teknisluonteiset säännökset rekisteröinnistä ja rekisteriin merkittävistä tiedoista. Asiaa koskeva valtuus ehdotetaan otettavaksi pykälän 4 momenttiin.

22 §. *Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen.* Pykälässä säädettäisiin valvontaviranomaisen oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja. Pykälän mukaan valvontaviranomaiselle saa salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa laissa tarkoitettua tehtävää suorittaessa saatuja tietoja lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Lain täytäntöönpanoon osallistuvalla viranomaisella olisi myös oikeus salassapitovelvollisuuden estämättä luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle Euroopan yhteisön asianomaisille toimielimille edelleen luovutettavaksi muutoin salassa pidettävä tieto, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu.

23 §. *Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välinen tiedonvaihto.* Pykälän mukaan valvontaviranomainen saisi luovuttaa metsänviljelyaineistodirektiivin valvonnan edellyttämiä tietoja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisille. Yhteisölainsäädännön mukaan unionin jäsenvaltioiden tulee varmistaa, että niiden toimivaltaiset viranomaiset antavat toisilleen virkapuuta tarvittavien tietojen saamiseksi yhteisölainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi ja erityisesti, kun metsänviljelyaineistoa luovutetaan jäsenvaltiosta toiseen.

Tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta ei kuitenkaan saisi luovuttaa. Luovutettaessa henkilötietoja tulisi noudattaa, mitä henkilötietolaissa säädetään.

24 §. *Perittävät maksut.* Viranomaisten lainojalla tekemistä suoritteista peritään metsänviljelyaineiston toimittajalta maksuja, jotka määräytyisivät valtion maksuperustelaissa säädettyjen perusteiden mukaan.

7 luku. **Hallinnolliset pakkokeinot**

25 §. *Perusaineiston hyväksymisen peruuttaminen.* Kun pykälän 1 momentissa mainitut edellytykset täyttyvät, hyväksyminen olisi peruutettava. Hyväksymisen peruuttaminen saattaisi tulla kyseeseen esimerkiksi metsätuhoon, hakkuun tai muun sellaisen aineistolle tapahtuneen muutoksen johdosta. Kasvullisesti lisätyt kloonit tai klooniyhdistelmät ja perheen vanhemmat –tyyppinen perusaineisto poistettaisiin rekisteristä silloin, kun edellytysten mukaiset lisäsmäärät täyttyvät. Silloin, kun valvontaviranomaiselle on tehty ilmoitus siitä, ettei perusaineistoa enää käytetä taikka sitä ei voida käyttää lisäysaineiston tuottamiseen taikka tämä muutoin havaitsee, ettei perusaineisto enää täytä ehdotetussa laissa asetettuja vaatimuksia, perusaineiston hyväksyminen olisi peruutettava. Ennen hyväksymisen peruuttamista Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulisi antaa perusaineiston omistajalle tai sille, joka on hakenut perusaineistolle hyväksyntää, huomautus sekä tarvittaessa asettaa määräaika, jonka kuluessa perusaineisto tulee saattaa vastaamaan sille laissa asetettuja vaatimuksia. Jos perusaineistoa ei määräajassa saateta vastaamaan sille laissa asetettuja vaatimuksia, tulee Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen peruuttaa hyväksyminen.

26 §. *Metsänviljelyaineiston markkinointikielto.* Pykälässä säädettäisiin Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen mahdollisuuksista kieltojen asettamiseen silloin, kun tarkastettu tai muuten valvonnan piiriin kuuluva metsänviljelyaineistoerä ei vastaa lainsäädännön vaatimuksia tai sitä epäillänsä sellaiseksi. Markkinointikielto olisi yleensä tarkoitettu koskemaan tietyn metsänviljelyaineistoerän markkinointia, mutta se voitaisiin säännöstenvastaisten erien toteamisen perusteella ulottaa koskemaan laajemminkin säännöstenvastaisen metsänviljelyaineiston markkinointia.

Pykälän 2 momentin mukaan kieltö tulisi antaa määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Tällainen tilanne olisi esimerkiksi silloin, kun lajittelemalla taimierä uudelleen siten, että erästä poistetaan riittävä määrä laatuvaatimukset täyttämättömiä taimia, voidaan taimierä saada vastaamaan laatuvaatimuksia. Kielto tulisi viipymättä peruuttaa, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää olisi merkitystä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi menettelystä, jota noudatettaisiin, jos metsänviljelyaineiston käytön todettaisiin tai voitaisiin perustellusti arvioida aiheuttavan fenotyyppisten tai geneettisten ominaisuuksiensa vuoksi haitallisia vaikutuksia metsätaloudelle, ympäristölle, geenivaroille tai luonnon monimuotoisuudelle. Maa- ja metsätalousministeriö voisi tällöin kieltää aineiston markkinoinnin loppukäyttäjälle sekä määrätä sen käyttöä koskevista ehdoista edellyttäen, että Euroopan unionin asianomainen toimielin on antanut asiaa koskevan erillisen päätöksen. Yhteisölaainsäädännön mukaan jäsenvaltiolle voidaan hakemuksesta myöntää lupa kieltää tietyn kylvöön tai istutukseen tarkoitettua metsänviljelyaineiston markkinointi loppukäyttäjälle, jos on syytä olettaa, että aineiston käytöllä olisi edellä mainittuja haitallisia vaikutuksia.

27 §. *Metsänviljelyaineiston käyttöä, hävittämistä tai maastavientiä koskeva määräys.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen päätöksistä tai määräyksistä, joilla tarvittaessa huolehditaan metsänviljelyaineistoerän markkinointikiellon täytäntöönpanosta.

Ehdotuksen mukaan kiellon kohteena oleva aineisto voitaisiin määrätä muussa tarkoituksessa kuin metsätaloudessa käytettäväksi. Tällainen tarkoitus saattaisi olla esimerkiksi koristekäyttö edellyttäen, että aineisto muutoin on kasvinsuojelulain ja taimiaineistolain mukaista. Tarkoituksena on, että muun käytön salliminen olisi käytännössä ensisijainen menettely, ellei kiellon noudattamisen valvonta muuta edellyttäisi. Muun käytön salliminen ilmenisi esimerkiksi 26 §:n nojalla annettavasta kieltopäätöksestä.

Pykälän mukaista maastavientimääräystä käytettäisiin tarvittaessa tapauksissa, joissa

markkinointikieltö on annettu maahantuontin yhteydessä. Hävittämismääräys olisi tarpeen antaa lähinnä silloin, jos maastavientimääräystä ei noudatettaisi. Päätöksiin voitaisiin liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä.

28 §. *Uhkasakko ja teettäminen.* Ehdotuksen mukaan Kasvintuotannon tarkastuskeskus voisi asettaa määräämänsä markkinointikiellon, metsänviljelyaineiston käyttöä koskevan päätöksen taikka hävittämistä tai maastavientiä koskevan määräyksen noudattamisen tehosteeksi sakon tai teettämisuhan.

Yleiset säännökset hallinnollisesta uhkasakosta, teettämisuhasta ja teettämisestä on annettu uhkasakkolaissa (1113/1990). Lain 10 §:n mukaan uhkasakko voidaan tuomita maksettavaksi, jos kieltöä tai päätöstä ei ole noudatettu ja jos noudattamatta jättämiseen ei ole pätevää syytä. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi uhkasakon asettanut viranomainen. Teetäen suoritettua hävittämisen kustannukset maksetaan valtion varoista ja peritään laiminlyöjältä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoimin on säädetty.

8 luku. Erinäiset säännökset

29 §. *Muutoksenhaku.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan, että metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain perusteella tehdyistä päätöksistä saisi hakea muutosta maaseutuelinkeinojen valituslautakunnalta, joka on maa- ja metsätalousministeriön hallinnon-alalla toimiva riippumaton hallintotuomioistuintyyppinen viranomainen. Valituslautakunnan päätöksistä saa hakea edelleen muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta. Valituslautakunnasta säädetään maaseutuelinkeinojen valituslautakunnasta annetussa laissa (1203/1992).

Hallintolainkäyttölain (586/1996) 7 §:n mukaan pääsääntönä on, että valtioneuvoston alaisen viranomaisen päätöksestä valitetaan hallinto-oikeuteen. Maa- ja metsätaloudellista tarkastustoimintaa koskeviin lakeihin sisältyviä muutoksenhakujärjestelmiä on tarve kehittää vastaamaan sekä sisällöllisesti että organisatorisesti mahdollisimman pitkälle hallintolainkäyttölain mukaista järjestelmää. Esityksessä maaseutuelinkeinojen valituslau-

takuntaa on kuitenkin pidetty hallinto-oikeutta tarkoituksenmukaisempänä valitus-tienä ottaen huomioon, että tulisi pyrkiä hallintolainkäytön yhtenäisyyteen maa- ja metsätaloushallinnon alalla. Muun muassa siemenkauppalain (728/2000) ja taimiaineistolain mukainen muutoksenhakutie on osoitettu maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan.

Maa- ja metsätalousministeriön päätökseen haettaisiin muutosta hallintolainkäyttölain 7 §:n 1 momentin nojalla korkeimmasta hallinto-oikeudesta.

30 §. *Täytäntöönpano.* Pykälä sisältää säännöksen valvontaviranomaisen päätösten välittömästä täytäntöönpanosta. Käytännön syistä voi olla tarpeen saattaa ehdotetut toimenpiteet voimaan ennen lainvoimaista päätöstä.

31 §. *Rangaistussäännös.* Pykälä sisältäisi lain rikkomista koskevat rangaistussäännökset. Säännösten noudattamisen kannalta valvonnalle ja hallinnollisille pakkokeinoille on esityksessä haluttu antaa ratkaiseva merkitys rangaistussäännöksiin verrattuna. Rangaistussäännökset ovat kuitenkin tarpeen viimesijaisena puuttumiskeinona silloin, kun muita keinoja ei enää ole jäljellä. Metsänviljelyaineiston kaupparikkomus edellyttäisi tahallista tekoa tai törkeää huolimattomuutta. Koska metsänviljelyaineiston kauppaa sääntelevä laki koskisi vain ammattimaista toimintaa, voitaisiin esityksessä asetettujen velvollisuuksien osalta toimijoilta edellyttää erityistä huolellisuusvelvollisuutta, mikä perustelisi rangaistavuuden ulottumisen myös törkeästä huolimattomuudesta tehtyyn rikkomukseen. Rangaistukseksi ehdotetaan sakkoa. Metsänviljelyaineiston kaupparikkomusta koskisi ehdotuksen 32 §:ssä oleva menettämisseuraamussäännös. Kuten yleisperustelujen yhteydessä on selostettu, menettämisseuraamukseen liittyvän kokonaisuudistuksen (HE 80/2000 vp) tultua voimaan soveltuisivat rikoslain yleiset menettämisseuraamussäännökset.

Metsänviljelyaineiston kaupparikkomukseen syyllistyisi se, joka rikkoisi pykälässä lueteltuja säännöksiä. Tuotantokirjanpitolovelvollisuuden rikkomisen saattaisi täyttää myös rikoslaissa rangaistavaksi säädetyn kirjanpitorikoksen tunnusmerkistön. Hallituksen esityksen liitteenä on luonnos maa- ja metsä-

talousministeriön asetukseksi.

Pykälän 2 momentin mukaan olisi geenitekniikalla muunnetun aineiston käyttämiselle metsänviljelyaineiston tuottamiseen vastoin säädettävän lain mukaisia edellytyksiä sovellettava geenitekniikkalain rangaistussäännöksiä.

Pykälän 3 momentin Kasvintuotannon tarkastuskeskus voisi jättää tekemättä ilmoituksen metsänviljelyaineiston kaupparikkomuksesta, jos rikkomus on kokonaisuutena olosuhteisiin nähden ilmeisen vähäinen. Tällöin tarkastuskeskus voisi ehdotuksen mukaan antaa ilmeisen vähäisestä metsänviljelyaineiston kaupparikkomuksesta kirjallisen huomautuksen ryhtymättä muihin säännöksessä tarkoitettuihin toimenpiteisiin ja samalla kehottaa rikkomuksen tekijää korjaamaan havaitut virheellisyudet.

Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle tulisi varata tilaisuus tulla esituttinnassa ja ali-oikeudessa kuulluksi asiassa, jossa se on tehnyt syyteilmoituksen.

32 §. *Menettämisseuraamus.* Pykälä sisältäisi ehdotetun lain vastaisesti tapahtunutta metsänviljelyaineiston markkinoimista koskevaa menettämisseuraamusta koskevan säännöksen. Rikoksen tuottaman taloudellisen hyödyn ja rikoksen tekemiseen käytetyn esineen tai muun omaisuuden konfiskaation osalta pykälässä viitattaisiin rikoslain asiaa koskeviin säännöksiin.

33 §. *Virka-apu.* Pykälässä ehdotetaan, että valvontaviranomainen voisi tarvittaessa saada virka-apua muilta viranomaisilta säädettävän lain mukaisten valvonta- ja tarkastustehävien suorittamiseksi.

34 §. *Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välinen virka-apu.* Pykälässä säädettäisiin valvontaviranomaisen velvollisuudesta antaa unionin muiden jäsenvaltioiden viranomaisille virka-apua siten kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Yhteisölainsäädännön mukaan voidaan menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä säädettyä menettelyä noudattaen antaa yksityiskohtaiset säännöt jäsenvaltioiden viranomaisten välisestä virka-avusta yhteisölainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi ja erityisesti, kun metsänvilje-

lyaineistoa luovutetaan jäsenvaltiosta toiseen.

35 §. *Voimaantulo.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi lain voimaantulosta ja nykyisen metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain kumoamisesta. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003. Samalla kumottaisiin nykyinen metsänviljelyaineiston kaupasta annettu laki siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

36 §. *Siirtymäsäännökset.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin siitä, että sellainen metsänviljelyaineiston toimittaja, joka on ennen ehdotetun lain voimaantuloa rekisteröity kumottavan lain mukaiseen rekisteriin, katsottaisiin rekisteröityneeksi säädettävän lain mukaisesti.

Pykälän 2 momentin mukaan katsottaisiin sellainen perusaineisto, joka on hyväksytty ennen ehdotetun lain voimaantuloa ja joka täyttäisi ehdotetun lain 7—8 §:n mukaiset vaatimukset, ehdotetun lain mukaisesti hyväksytyksi, jos Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle tehdään ilmoitus kyseisestä perusaineistosta ennen 31 päivää maaliskuuta 2003. Tällaisesta perusaineistosta saadulle metsänviljelyaineistolle tulisi myös hakea säädettävän lain mukainen kantatodistus.

Pykälän 3 momentin mukaan se, mitä perusaineistoa koskevista vaatimuksista säädetään, ei koskisi sellaista siemenerää, joka on kerätty ennen ehdotetun lain voimaantuloa eikä sellaisia taimia tai muuta metsänviljelyaineistoa, jonka kasvatusta on aloitettu ennen lain voimaantuloa. Ostajalle olisi kuitenkin markkinoitaessa tällaista metsänviljelyaineistoa ehdotetun lain voimaantulon jälkeen ilmoitettava, että kysymyksessä on 3 momentin mukainen metsänviljelyaineisto.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lakia alemmanasteiset säännökset annettaisiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksilla. Ministeriön asetukset tulisivat sisältämään lähinnä yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämää yksityiskohtaista ja teknisluontoista sääntelyä.

Ehdotetussa laissa annettaisiin maa- ja metsätalousministeriölle valtuudet säätää tarkemmin asetuksella metsänviljelyaineiston ja

perusaineiston käsitteistä sekä antaa säännökset muun muassa toiminnan harjoittamiseen liittyvien ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä, Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ylläpitämiin rekistereihin merkittävistä yksityiskohtaisista tiedoista sekä rekistereiden pitämisestä, tuotantokirjanpidon sisällöstä sekä perusaineiston laadulle, luokitukselle, perusaineistosta tuotetun metsänviljelyaineiston koostumukselle ja enimmäismäärälle sekä klooneille ja klooniyhdistelmille asetettavista vaatimuksista. Edelleen maa- ja metsätalousministeriö valtuutettaisiin antamaan asetukset metsänviljelyaineistoerien yksilöimisestä ja erillään pitämisestä, myyntikelpoiselle aineistolle asetettavista vaatimuksista, ostajille annettavista tiedoista, hyväksymishakemuksesta, poikkeuslupahakemusten sisällöstä ja hakemusmenettelystä, toimivallan jakautumisesta tarkastuskeskuksen ja tullilaitoksen välillä, metsäkeskusten käyttämisestä valvonnan apuna ja valvonnan järjestämisestä. Asetukset koskisivat pääsääntöisesti sekä Suomessa tuotettua että maahantuotua metsänviljelyaineistoa.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus antaisi teknisluonteiset määräykset tuontierästä sekä ennen siemenkeräyksen aloittamista tehtävistä ilmoituksista.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

4. Säättämisjärjestys

4.1. Legalityperiaate

Eräänä perustuslain 8 §:ään sisältyvän rikosoikeudellisen laillisuus- eli legaliteettiperiaatteen ainesosana on vaatimus rikoksena rangaistavien tekojen määrittämisestä laissa. Eduskunnan lakivaliokunta on todennut legaliteettiperiaatteen sisältävän vähimmäisvaatimukset siitä, että säännösten valtuutusketju on täsmällinen, että ne aineelliset säännökset, jotka muodostavat rangaistavuuden edellytykset, on kirjoitettu rikossäännöksiltä vaaditulla tarkkuudella ja että nämä säännök-

set käsittävästä normistosta käy ilmi niiden rikkomisen rangaistavuus. Kriminalisoinnin sisältävässä säännöksessä tulee myös olla jonkinlainen asiallinen luonnehdinta kriminalisoitavaksi tarkoitettusta teosta. (LaVL 5/1994 vp).

Esityksessä on tämän johdosta lähdetty siitä, että rangaistavat teot on lueltu ehdotetun lain 31 §:ssä. Ehdotetussa rangaistussäännöksessä on yksityiskohtaisesti lueltu ne laissa asetetut vaatimukset, joiden rikkomisen on esitetty rangaistavaksi. Luettelo sisältää myös viittaukset maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädettäviin seikkoihin. Koska metsänviljelyaineiston kauppaa harjoittaa ainoastaan rajallinen määrä elinkeinonharjoittajia, joille asetetut vaatimukset ovat suurelta osin voimassaolevan käytännön mukaisia, rangaistussäännöstä sovellettaisiin käytännössä ainoastaan henkilöihin, joiden periaatteessa tulisi olla selvillä metsänviljelyaineiston kauppaa koskevan lainsäädännön sisällöstä. Esityksessä on myös lakivaliokunnan edellä mainitussa lausunnossa esittämin tavoin lähdetty siitä, että rangaistusten ohella myös muut rikosoikeudelliset seuraamukset mainitaan laissa. Esityksen 32 § sisältää tämän johdosta menettämisseuraamussäännöksen.

4.2. Henkilötietojen suoja

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan henkilötietojen suojasta säädetään tarkemmin lailla. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 14/1998 vp) todennut, että henkilötietojen suojaa koskevan perusoikeussäännöksen tärkeitä sääntelykohteita ovat ainakin rekisteröinnin tavoite, rekisteröitävien henkilötietojen sisältö, niiden sallitut käyttötarkoitukset mukaan luettuna tietojen luovutettavuus ja tietojen säilytysaika henkilörekistereissä sekä rekisteröidyn oikeusturva samoin kuin näiden seikkojen kattavuus ja yksityiskohtaisuus lain tasolla. Perustuslain 10 §:n 1 momentin sisältämän lakivaruksen mukaisesti valvontarekistereiden pitämisestä säädettäisiin esityksen 21 §:ssä. Ehdotetun säännöksen on katsottava täyttävän edellä mainitusta perustuslain 10 §:stä johtuvat lailla säätämisen ja sääntelyn yksityiskoh-

taisuuden vaatimukset. Kyseisen säännöksen ohella henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen sekä rekistereihin talletettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovellettaisiin henkilötietolakia ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia.

Esityksen 22 §:ssä on ehdotettu myös säädettäväksi mahdollisuudesta salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen. Säännös oikeutaisi poikkeamaan ainoastaan taloudelliseen asemaan taikka liike- ja ammattisalaisuuteen liittyvistä seikoista. Tietoja saisi luovuttaa ainoastaan esitetyn lain 15 §:ssä ja 16 §:ssä tarkoitetuille valvontaviranomaisille, joiden tietojensaantioikeus ulottuisi ainoastaan lain mukaisten tehtävien suorittamista varten tarpeellisiin tietoihin. Tietojensaantioikeutta koskevan säännöksen tarkoituksena olisi mahdollistaa yhteisölainsäädännön tavoitteena oleva metsänviljelyaineiston alkuperätietojen oikeellisuuden varmistaminen. Yhteisölainsäädännön tavoitteena on, että metsänviljelyaineisto on selkeästi tunnistettavissa ja yksilöitävissä aineiston keruusta loppukäyttäjille toimittamiseen saakka. Jäsenvaltioilta edellytetään, että niiden toimivaltaiset viranomaiset antavat toisilleen virka-apua tarvittavien tietojen saamiseksi metsänviljelyaineistodirektiivin moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi. Näiden tavoitteiden varmistamiseksi olisi tarpeen mahdollistaa liike- tai ammattisalaisuuden piiriin muutoin kuuluviin taikka taloudelliseen asemaan liittyvien tietojen luovuttaminen valvontaviranomaisille.

4.3. Elinkeinonharjoittamisen vapaus

Esityksen kannalta keskeinen perusoikeussäännös on myös perustuslain 18 §, jonka mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla. Perustuslakivaliokunnan mukaan elinkeinovapaus on perustuslain mukainen pääsääntö. Valiokunta on katsonut myös, että elinkeinotoiminnan luvanvaraistaminen on poikkeuksellisesti mahdollista (esimerkiksi PeVL 4/2000 vp). Luvanvaraisuudesta on kuitenkin aina säädettävä lailla, jonka on täytettävä perusoikeuden rajoitusta koskevat tarkkarajaisuuden ja täs-

mällisyyden vaatimukset. Perustuslakivaliokunta on myös katsonut merkitystä olevan sillä, missä määrin viranomaisten toimivaltuudet määräytyvät niin sanotun sidotun harkinnan tai tarkoituksenmukaisuusharkinnan mukaisesti. Perustuslakivaliokunta on toisaalta todennut myös, että rekisteröitymisvelvollisuus ei valtiosääntöoikeudellisesti olennaisesti poikkea siitä, että toiminnot tehtäisiin luvanvaraisiksi (PeVL 24/2000 vp). Myös perusoikeusuudistuksen esitöiden nimomaisen maininnan mukaan elinkeinon luvanvaraisuus tulee osittain säilymään uudistuksen jälkeenkin erityisesti esimerkiksi terveyden ja turvallisuuden suojaamiseksi (HE 309/1993 vp).

Lakiehdotuksen 4 §:n mukaan metsänviljelyaineistoa saisi tuottaa, markkinoida ja maahantuoda vain sellainen toimittaja, joka on ehdotetun lain mukaisesti merkitty Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ylläpitämään rekisteriin. Yhteisölainsäädäntö edellyttää jäsenvaltioiden huolehtivan siitä, että metsänviljelyaineiston toimittajat ovat virallisesti rekisteröityjä. Rekisteröintivelvollisuuden asettaminen olisi toiminnan harjoittajalle suhteellisen vähäinen rasite, minkä tarkoituksen on palvella lain valvontaa. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen rekisteröintipäätös ei voisi perustua tarkoituksenmukaisuusharkintaan vaan rekisteriin merkittäisiin jokainen, joka harjoittaa lain sääntelemää toimintaa. Rekisteröitymisvelvollisuuden asettaminen merkitsisi metsänviljelyaineiston toimittajalle melko vähäistä elinkeinovapauden rajoitusta eikä sen ole katsottava merkitsevän heille tosiasiallista estettä kyseiselle alalle hakeutumiseen.

Lakiehdotuksen 5 §:ssä asetettaisiin metsänviljelyaineiston toimittajalle ilmoitusvelvollisuus, jonka mukaan toimittajan tulisi ilmoittaa kirjallisesti Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista. Ehdotettu säännös koskisi kaikkia toimittajia, jotka harjoittavat lain sääntelemää toimintaa eikä ilmoitusvelvollisten toimittajien piiriä ehdoteta ennakolta rajoitettavaksi. Ilmoitusvelvollisuuden asettamisella on tarkoitus mahdollistaa lain tarkoituksenmukainen valvonta.

4.4. Asetuksenantovaltuudet

Perussäännökset asetuksen antamisesta ja lainsäädäntövallan siirtämisestä sisältyvät perustuslain 80 §:ään. Sen 1 momentin mukaan tasavallan presidentti, valtioneuvosto ja ministeriö voivat antaa asetuksia perustuslaissa tai muussa laissa säädetyn valtuuden nojalla. Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen käytännön mukaisesti lainsäädäntövallan delegoinnin sallittavuuden arvioinnissa kiinnitetään yleisesti huomiota valtuuttavan säännöksen täsmällisyyteen ja tarkkarajaisuuteen (HE 1/1998 vp). Lainsäädäntövallan delegointia rajoittaa perustuslain 80 §:n 1 momentin säännös, jonka mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Asetuksen antaja voidaan kuitenkin lailla valtuuttaa antamaan tarkempia säännöksiä yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvistä yksityiskohdista.

Ehdotus sisältää useita edellä esityksen kohdassa 2 lueteltuja valtuutussäännöksiä, joiden mukaan maa- ja metsätalousministeriö voi antaa asetuksilla tarkempaa sääntelyä. Ministeriön asetukset tulisivat sisältämään lähinnä yhteisön lainsäädännön täytäntönnön edellyttämää yksityiskohtaista ja teknisuontoista sääntelyä, jonka sisältö on pääsääntöisesti yhteisölainsäädännön edellyttämää.

Perustuslain 80 §:n 2 momentin mukaan muu viranomainen voidaan lailla valtuuttaa antamaan oikeussääntöjä määräytyistä asioista, jos siihen on sääntelyn kohteeseen liittyviä erityisiä syitä eikä sääntelyn asiallinen merkitys edellytä, että asiasta säädetään lailla tai asetuksella. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen mahdollisuudesta antaa määräyksiä on selostettu edellä yksityiskohtaisten perustelujen yhteydessä.

4.5. Yhteenveto

Esitykseen liittyy säännöksiä, jotka rajoittavat perustuslain 2 luvun mukaisia perusoikeuksia. Perusoikeuksien rajoittaminen on mahdollista perusoikeussäännöksiin sisältyvien lakivarausten lisäksi myös perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä syntyneiden

yleisten rajoitusoppien perusteella. Metsänviljelyaineiston kauppaan liittyvien lakiesityksen säännösten ei voida katsoa rajoittavan perustuslain 2 luvussa säädettyjä perusoikeuksia laajemmalti kuin sääntelyn perusteena olevien yhteiskunnallisesti tärkeiden tavoitteiden saavuttamiseksi on välttämätöntä.

Näin ollen laki metsänviljelyn kaupasta voidaan käsitellä perustuslain 72 §:n mukaisessa järjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnalle hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

metsänviljelyaineiston kaupasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Metsänviljelyaineiston tuotannossa, markkinoinnissa ja maahantuonnissa noudatetaan, mitä tässä laissa säädetään. Tämä laki ei koske metsänviljelyaineiston vähäistä tuotantoa, markkinointia tai maahantuontia, jota ei harjoiteta ammattimaisesti.

Tällä lailla pannaan täytäntöön metsänviljelyaineiston pitämisestä kaupan annettu neuvoston direktiivi 1999/105/EY, jäljempänä *metsänviljelyaineistodirektiivi*.

Tätä lakia sovelletaan myös sellaisiin metsänviljelyaineistodirektiivin liitteessä 1 tarkoitettujen puulajien ja niiden keinollisten risteymien siemeniin, joita voidaan käyttää sekä koristekasvien että metsäpuiden taimien tuotannossa.

Tässä laissa säädetyn lisäksi noudatetaan soveltuvin osin, mitä kasvinsuojelulaissa (1203/1994) ja sen nojalla säädetään.

2 §

Soveltamisalan rajoitukset

Tätä lakia ei sovelleta sellaisiin kasvinosiin tai taimiin, jotka niiden toimittaja osoittaa olevan tarkoitettun muuhun kuin metsätalouksikäyttöön. Lakia ei myöskään sovelleta sellaisten siementen ja siemenyksiköiden tuotantoon, joka on tarkoitettu yksinomaan koe-

tai tutkimustoimintaan, metsänjalostukseen taikka geenivarojen säilyttämiseen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *metsänviljelyaineistolla* metsäpuiden siemeniä tai muita siemenyksiköitä, kasvinosia tai taimia;

2) *perusaineistolla* siemenlähdeä, metsikköä, siemenviljelyä, perheen vanhempia, kloonitai klooniyhdistelmää;

3) *geenitekniikalla muunnetulla aineistolla* sellaista aineistoa, joka koostuu geenitekniikalla muunnetusta organismista, siten kuin se on määritelty geenitekniikkalaissa (377/1995), tai joka sisältää tällaista organismita;

4) *siemenyksiköllä* taimien tuottamiseen tarkoitettuja käpyjä, siemenkotia, hedelmiä ja siemeniä;

5) *alkuperällä* alkuperäisen metsikön tai siemenlähteen osalta paikkaa, jossa puut kasvavat ja muun kuin alkuperäisen metsikön tai siemenlähteen osalta paikkaa, josta siemenet tai taimet on alun perin saatu; metsikön tai siemenlähteen alkuperä voi olla tuntematon;

6) *lähtöisyydellä* paikkaa, jossa metsikkö kasvaa;

7) *lähtöisyysalueella* lajien tai alalajien osalta aluetta tai alueita, joilla on riittävän yhdenmukaiset luonnonolot ja joiden metsiköt tai siemenlähteet ovat fenotyypillisiltä tai geneettisiltä ominaisuuksiltaan riittävän sa-

manlaisia, ottaen tarvittaessa huomioon korkeusvaihtelut;

8) *tuotannolla* kaikkia siemenyksikön tuottamisen vaiheita, muuntamista siemenyksiköstä siemeneksi sekä taimien kasvattamista siemenistä ja kasvien osista;

9) *markkinoinnilla* metsänviljelyaineiston myyntiin tarjoamista, myymistä tai muuta luovuttamista korvausta vastaan sekä välittämistä kolmannelle osapuolelle Euroopan unionin markkinoilla unionin alueella tapahtuvaa jakelua tai käyttöä varten;

10) *metsänviljelyaineiston toimittajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka ammattimaisesti tuottaa, markkinoi tai tuo maahan metsänviljelyaineistoa; sekä

11) *maahantuonnilla* metsänviljelyaineiston tuontia muista kuin Euroopan unionin jäsenvaltiosta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetusta metsänviljelyaineistosta ja 2 kohdassa säädetystä perusaineistosta.

2 luku

Toiminnan harjoittaminen

4 §

Metsänviljelyaineiston toimittajan rekisteröinti

Metsänviljelyaineistoa saa tuottaa, markkinoida ja maahantuoda vain sellainen aineiston toimittaja, joka on tämän lain mukaisesti merkitty Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ylläpitämään metsänviljelyaineiston toimittajien rekisteriin.

5 §

Ilmoitusvelvollisuus

Metsänviljelyaineiston toimittajan on ilmoitettava Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle kirjallisesti toimintansa aloittamisesta, lopettamisesta ja toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista.

Metsänviljelyaineiston toimittajan on hyväksyttävä ajoissa siemenkeräyksen aloittamista ja metsänviljelyaineiston maahantuontia tehtävä Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle sen antamien määräysten mukaisesti ilmoitus suunnittelemiensa keräysten ajankohdasta ja keräyspaikasta sekä tuontierästä.

Sen metsänviljelyaineiston toimittajan, joka lisää kasvullisesti klooneja tai klooniyhdistelmiä tai tuottaa metsänviljelyaineistoa perheen vanhemmat -tyyppisestä perusaineistosta, tulee vuosittain tehdä ilmoitus Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle tuotetun aineiston määrästä.

Maa- ja metsätalousministeriö antaa asetuksella tarkemmat säännökset ilmoitusten sisällöstä ja ilmoitusmenettelystä.

6 §

Tuotantokirjanpito

Metsänviljelyaineiston toimittajan on pidettävä tuottamastaan, ostamastaan, markkinomastaan ja maahantuomastaan metsänviljelyaineistosta tuotantokirjanpitoa siten kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkemmin säädetään. Tuotantokirjanpitoaineisto on säilytettävä vähintään kymmenen vuotta sen vuoden lopusta lukien, jonka aikana metsänviljelyaineistoerä on markkinoitu tai käytetty.

Metsänviljelyaineiston toimittajan tai tämän oikeudenomistajan on toiminnan loppuessa huolehdittava tuotantokirjanpitoaineiston säilyttämisestä 1 momentin mukaisesti ja ilmoitettava valvontaviranomaiselle, kenelle aineiston säilyttäminen on uskottu.

3 luku

Metsänviljelyaineiston tuotanto

7 §

Perusaineistoa koskevat vaatimukset

Metsänviljelyaineiston tuottamiseen saa käyttää ainoastaan sellaista perusaineistoa, joka täyttää metsänviljelyaineistodirektiivin liitteiden II—V mukaiset vaatimukset, on

niiden mukaisesti luokiteltu ja jonka Kasvin-
tuotannon tarkastuskeskus tai Euroopan
Unionin toisen jäsenvaltion toimivaltainen
viranomainen on hyväksynyt.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella
säädetään tarkemmin perusaineiston laadulle
ja luokitukselle, siitä tuotetun metsänviljely-
aineiston koostumukselle ja enimmäismää-
rälle sekä klooneille ja klooniyhdistelmille
asetettavista vaatimuksista.

8 §

*Geenitekniikalla muunnettua perusaineistoa
koskevat vaatimukset*

Sen lisäksi, mitä 7 §:ssä säädetään, geeniteknikalla muunnettua perusaineistoa saa käyttää metsänviljelyaineiston tuottamiseen vain, jos se täyttää metsänviljelyaineistodirektiivin liitteen V mukaiset vaatimukset ja jos tarpeelliset tutkimukset ja muut toimenpiteet ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvien haitallisten vaikutusten toteamiseksi sekä välttämiseksi on tehty ja geneettisesti muunnettu perusaineisto on hyväksytty geenitekniikkalain mukaisessa tai perusaineiston tuottamista ja markkinointia koskevien Euroopan yhteisön säännösten täytäntöönpanemiseksi annetun lainsäädännön mukaisessa menettelyssä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitetuista tutkimuksista ja toimenpiteistä sekä niiden hyväksymisestä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa säännökset 1 momentissa tarkoitettujen tutkimusten ja toimenpiteiden suorittamisesta ja hyväksymistä koskevasta menettelystä siltä osin kuin kysymys on muusta kuin geenitekniikkalain mukaisesta menettelystä. Ennen tässä momentissa tarkoitettujen säännösten antamista on asiasta pyydettävä sosiaali- ja terveysministeriön sekä ympäristöministeriön lausunto.

9 §

Perusaineiston hyväksyminen ja rekisteröinti

Perusaineiston hyväksymistä haetaan Kas-

vintuotannon tarkastuskeskukselle osoitetulla hakemuksella. Ennen perusaineiston hyväksymistä tarkastuskeskuksen tulee selvittää joko tarkastamalla perusaineisto taikka hakijan esittämän luotettavan selvityksen perusteella, että aineisto täyttää 7 ja 8 §:ssä säädetty vaatimukset.

Jos perusaineisto täyttää 1 momentissa säädetty vaatimukset, Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen on tehtävä päätös sen hyväksymisestä ja luokittelusta sekä merkittävä hyväksytty perusaineisto rekisteriin.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset hyväksymishakemuksesta.

10 §

Kantatodistus

Kasvintuotannon tarkastuskeskus antaa hyväksytystä perusaineistosta saadulle metsänviljelyaineistolle kantatodistuksen. Jos metsänviljelyaineistoeria yhdistetään, on tällaiselle aineistolle annettava uusi kantatodistus.

Siemenerän kantatodistusta on haettava Kasvintuotannon tarkastuskeskukselta viimeistään kolmen kuukauden kuluessa karistuksen ja siemenerän puhdistuksen päättymisestä. Kasvullisesti lisättyjen klooni- tai klooniyhdistelmien kantatodistusta on haettava hyvissä ajoin ennen aineiston markkinointia.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset kantatodistukseen merkittävistä tiedoista.

11 §

Metsänviljelyaineistoerien erillään pitämisen, yhdistäminen ja yksilöinti

Metsänviljelyaineistoerät on yksilöitävä ja pidettävä erillään kaikkien tuotantovaiheiden aikana. Samalta siemenviljelykseltä kerättyjä siemeneriä voi kuitenkin yhdistää. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä metsänviljelyaineistoerien yksilöimisestä ja erillään pitämisestä.

4 luku

Metsänviljelyaineiston markkinointi

12 §

Myyntikelpoinen metsänviljelyaineisto

Markkinoitavan metsänviljelyaineiston tulee täyttää metsänviljelyaineistodirektiivin liitteessä VII myyntikelpoiselle aineistolle asetetut laatuvaatimukset sekä maa- ja metsätalousministeriön asetuksella aineiston terveydelle ja ulkoiselle laadulle tarkemmin säädettävät vaatimukset.

Metsänviljelyaineistoa saa markkinoida vain 11 §:n mukaisissa erissä. Markkinoitaviksi tarkoitettut siemenyksiköt on suljettava sellaiseen pakkaukseen, josta käy ilmi, onko pakkaus avattu ennen siemenyksiköiden tuotannon seuraavaa vaihetta tai siemenyksiköiden käyttämistä lopputarkoitukseen.

13 §

Ostajalle annettavat tiedot

Metsänviljelyaineistoerän pakkauksessa tai erää seuraavissa asiakirjoissa on annettava ostajalle maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkemmin säädettävät tiedot. Maahantuotua metsänviljelyaineistoa markkinoitaessa on sen mukana lisäksi oltava joko 10 §:n mukainen kantatodistus taikka alkuperämaan antama virallinen todistus ja muut maahantuotuun aineistoon liittyvät vientiasiakirjat.

14 §

Poikkeuslupamenettely

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi hakemuksesta myöntää metsänviljelyaineiston toimittajalle määräaikaisen luvan markkinoida sellaista metsänviljelyaineistoa, joka ei täytä tässä laissa säädettyjä vaatimuksia, jos ilmenee, ettei vaatimukset täyttävää aineistoa ole riittävässä määrin saatavilla yhteisön alueella ja Euroopan unionin asianomainen toi-

mielin poikkeamisen hyväksyy. Määräaikaisen luvan myöntämisen edellytyksenä on lisäksi, että aineisto on alkuperältään suunnitellulle käyttöalueelle soveltuvaa.

Poikkeuslupahakemus on jätettävä hyvissä ajoin ennen hakemuksen tarkoittaman metsänviljelyaineiston markkinoinnin tarvetta. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulee lausunnolla varustettuna lähettää hakemus maa- ja metsätalousministeriölle toimenpiteitä varten.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään tarkemmin hakemuksen sisällöstä ja hakemusmenettelystä sen mukaan kuin metsänviljelyaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset edellyttävät.

5 luku

Viranomaiset

15 §

Yleinen ohjaus ja valvonta

Tämän lain täytäntöönpanon yleinen ohjaus ja valvonta kuuluu maa- ja metsätalousministeriölle.

16 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain täytäntöönpanosta sekä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnasta ja valvonnan järjestämisestä vastaa Kasvintuotannon tarkastuskeskus. Metsänviljelyaineiston maahantuontia valvoo Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ohella tullilaitos. Toimivallan jakautumisesta tarkastuskeskuksen ja tullilaitoksen kesken säädetään tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Valvonnassa voidaan käyttää apuna metsäkeskuksia siten kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkemmin säädetään.

6 luku

Tarkastukset ja valvonta

17 §

Valvonnan järjestämisen yleiset periaatteet

Metsänviljelyaineiston tuotantoa, markkinointia ja maahantuontia on valvottava tasapuolisesti ja säännöllisesti. Valvontatoimenpiteiden on oltava tarkoituksenmukaisia ja ne on sopivalla tavalla kohdistettava metsänviljelyaineiston tuotannon ja markkinoinnin eri vaiheisiin sekä maahantuontiin.

Metsänviljelyaineiston maahantuonnin valvontaan noudatetaan soveltuvin osin tullilakia (1466/1994) ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset valvonnan järjestämisestä.

18 §

Tarkastusoikeus

Valvontaviranomaisilla on oikeus perusaineiston hyväksymismenettelyn aikana sekä metsänviljelyaineiston tuotannon, markkinoinnin ja maahantuonnin aikana suorittaa ennakolta ilmoittamatta tarkastuksia siemenviljelyksillä, siemenkeräysmetsiköissä, siemenkaristamoilla, taimitarhoilla ja muilla tuotantopaikoilla sekä metsänviljelyaineiston keräys-, pakkaus-, varasto- ja myyntipaikoilla sekä ottaa maksutta tarkastuksen edellyttämiä näytteitä. Valvontaviranomaisilla on lisäksi oikeus tarkastaa metsänviljelyaineiston toimittajan tuotantokirjanpitoa. Tarkastusta ei kuitenkaan saa suorittaa kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa.

19 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisilla on oikeus saada maksutta metsänviljelyaineiston toimittajalta tässä laissa tarkoitettua tarkastusta ja valvontaa varten tarpeelliset tiedot ja asiakirjat.

20 §

Euroopan yhteisön tarkastajat

Mitä 18 ja 19 §:ssä säädetään Suomen viranomaisen tarkastus- ja tiedonsaantioikeudesta, koskee myös Euroopan yhteisön tarkastajia.

21 §

Valvontarekisterit

Kasvintuotannon tarkastuskeskus pitää valvontaa varten rekisteriä 5 §:ssä tarkoitettuista ilmoitusvelvollisista toimittajista ja 7 §:ssä tarkoitetuista hyväksytyistä perusaineistoista, sellaisesta perusaineistosta, jonka hyväksyminen on peruutettu sekä 10 §:ssä tarkoitetuista kantatodistuksista.

Valvontarekistereihin on merkittävä vain tässä laissa säädettyjen tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellisia tietoja sekä rekisterin käyttöön liittyviä hallinnollisia tietoja. Rekisterinpidon yhteydessä voidaan kerätä tietoja myös tilastollisiin tarkoituksiin.

Valvontarekistereihin merkitään metsänviljelyaineiston toimittajista seuraavat tiedot:

- 1) metsänviljelyaineiston toimittajan nimi tai toiminimi sekä henkilö- tai yritys- ja yhteisötunnus, osoite ja kotipaikka;
- 2) toimiala ja tuotantosuunta; sekä
- 3) siemenkaristamoiden ja -varastojen sekä taimitarhojen ja -varastojen sijaintipaikat osoitteineen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteröinnistä ja rekisteriin merkittävistä tiedoista. Tiedot poistetaan valvontarekistereistä viiden vuoden kuluessa siitä, kun 5 §:n 1 momentin mukainen ilmoitus toiminnan lopettamisesta on tehty.

Henkilötietojen keräämiseen ja tallettamiseen 1 momentissa tarkoitettuihin rekistereihin sekä rekistereihin talletettujen tietojen käyttämiseen ja luovuttamiseen sovelletaan muutoin, mitä henkilötietolaissa (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään.

22 §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tässä laissa tarkoitettua tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta luovuttaa tämän lain 15 ja 16 §:ssä tarkoitetuille viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten.

Tämän lain täytäntöönpanoon osallistuvalla viranomaisella on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus luovuttaa maa- ja metsätalousministeriölle edelleen Euroopan yhteisön asianomaisille toimielimille luovutettavaksi muutoin salassa pidettävä tieto, joka on tarpeen valvottaessa, että Euroopan yhteisön lainsäädäntöä on noudatettu.

23 §

Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välinen tiedonvaihto

Valvontaviranomainen saa luovuttaa metsänviljelyaineistodirektiivin valvonnan edellyttämiä tietoja muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisille. Luovutettaessa henkilötietoja on noudatettava, mitä henkilötietolaissa säädetään. Tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta taikka liike- tai ammattisalaisuudesta ei kuitenkaan saa luovuttaa.

24 §

Perittävät maksut

Tämän lain mukaisista suoritteista peritään valtiolle maksuja siten kuin valtion maksupöytäkirjoissa (150/1992) säädetään.

7 luku

Hallinnolliset pakkokeinot

25 §

Perusaineiston hyväksymisen peruuttaminen

Jos perusaineistoa ei enää käytetä taikka sitä ei voida käyttää lisäysaineiston tuottamiseen, tulee perusaineiston omistajan tai sen, joka on hakenut perusaineiston hyväksymistä, tehdä ilmoitus Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle perusaineiston hyväksymisen peruuttamiseksi.

Valvontaviranomainen voi myös havaitessaan, ettei perusaineisto enää täytä tässä laissa asetettuja vaatimuksia, peruuttaa perusaineiston hyväksymisen. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen tulee antaa tällöin asianomaiselle perusaineiston omistajalle tai sille, joka on hakenut perusaineistolle 7 §:n mukaista hyväksyntää, huomautus sekä tarvittaessa asettaa määräaika, jonka kuluessa perusaineisto tulee saattaa vastaamaan sille laissa asetettuja vaatimuksia. Jos perusaineistoa ei määräajassa saateta vastaamaan sille laissa asetettuja vaatimuksia, tulee Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen peruuttaa hyväksyminen.

26 §

Metsänviljelyaineiston markkinointikielto

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi kieltää tietyn metsänviljelyaineistoerän markkinoinnin taikka kieltää markkinointia ja maahantuontia harjoittavaa metsänviljelyaineiston toimittajaa markkinoimasta metsänviljelyaineistoa, jos metsänviljelyaineisto, pakkaus tai aineistoa koskevat merkinnät eivät täytä tässä laissa tai sen nojalla säädettyjä tai määrättyjä vaatimuksia. Kielto voidaan määrätä myös vaatimusten täyttämistä koskevien tarpeellisten tutkimusten suorittamisen ajaksi, jos on perusteltua syytä epäillä, että metsänviljelyaineisto, sen pakkaus tai aineistoa koskevat merkinnät eivät täytä niitä koskevia vaatimuksia. Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi markkinoinnin estämiseksi merkitä metsänviljelyaineiston sopivalla tavalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kiello on annettava määräaikaisena, jos sen perusteena oleva puutteellisuus on mahdollista poistaa. Kiello on viipymättä peruutettava, jos puutteellisuus on poistettu tai puutteellisuudella ei enää kiellon määräämisen kannalta ole merkitystä.

Jos metsänviljelyaineiston käytön todetaan tai voidaan perustellusti arvioida aiheuttavan fenotyypisten tai geneettisten ominaisuuksiensa vuoksi haitallisia vaikutuksia metsätaloudelle, ympäristölle, geenivaroille tai luonnon monimuotoisuudelle, maa- ja metsätalousministeriö voi kieltää aineiston markkinoinnin loppukäyttäjälle sekä määrätä sen käyttöä koskevista ehdoista edellyttäen, että Euroopan unionin asianomainen toimielin on antanut asiaa koskevan erillisen päätöksen.

27 §

Metsänviljelyaineiston käyttöä, hävittämistä tai maastavientiä koskeva määräys

Jos metsänviljelyaineiston markkinointi on 26 §:n nojalla kielletty, Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi sallia metsänviljelyaineiston käyttämisen muuhun kuin metsätalouden käyttöön taikka määrätä sen vietäväksi maasta tai hävitettäväksi. Päätökseen voidaan liittää ehtoja sen täytäntöönpanossa noudatettava menettelystä.

28 §

Uhkasakko tai teettäminen

Kasvintuotannon tarkastuskeskus voi tehostaa 26 §:ssä tarkoitettua kielloa taikka 27 §:ssä tarkoitettua metsänviljelyaineiston käyttöä, hävittämistä tai maastavientiä koskevaa määrääystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja teettämistä koskevassa asiassa noudatetaan, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

8 luku

Erinäiset säännökset

29 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen päätökseen haetaan muutosta valittamalla maaseutuelinkeinojen valituslautakuntaan noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan päätökseen haetaan muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen noudattaen, mitä muutoksenhausta hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutoksenhausta maa- ja metsätalousministeriön päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa.

30 §

Täytäntöönpano

Tämän lain nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava ennen kuin se on saanut lainvoiman, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

31 §

Rangaistussäännös ja syyteoikeus

Joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo

1) metsänviljelyaineiston tuottamiseen käytettävälle perusaineistolle 7 §:n 1 momentissa tai 7 §:n 2 momentin nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädettyjä vaatimuksia;

2) geenitekniikalla muunnetun aineiston käyttämiselle metsänviljelyaineiston tuottamiseen 8 §:n 2 momentin nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädettyjä vaatimuksia;

3) tuotannossa tai markkinoinnissa 11 §:ssä tai 12 §:ssä taikka 11 §:n tai 12 §:n 1 momentin nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa metsänviljelyaineistolle taikka metsänviljelyaineistoerille asetet-

tuja vaatimuksia taikka aineiston markkinoinnissa 14 §:ssä säädettyä poikkeuslupaa;

4) 6 §:ssä tai sen nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädettyä tuotantokirjanpitovelvollisuutta tai tuotantokirjanpitoaineiston säilyttämiselvöllisyyttä;

5) 5 §:ssä tai 6 §:n 2 momentissa säädettyä ilmoitusvelvollisuutta taikka 13 §:ssä tai sen nojalla maa- ja metsätalousministeriön asetuksessa säädettyä tietojenantovelvollisuutta;

6) 26 §:n nojalla annettua metsänviljelyaineiston markkinointikieltoa tai 26 §:n 3 momentin nojalla annettuja markkinointia koskevia ehtoja taikka 27 §:n nojalla annettua metsänviljelyaineiston käyttöä, hävittämistä tai maastavientiä koskevaa määräystä;

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *metsänviljelyaineiston kaupparikkomuksesta* sakkoon.

Siihen, joka rikkoo geeniteknikalla muunnetun aineiston käyttämiseksi metsänviljelyaineiston tuottamiseen 8 §:n 1 momentissa säädettyjä vaatimuksia sovelletaan, mitä geeniteknikallain 39—41 §:ssä säädetään.

Kasvintuotannon tarkastuskeskus tekee ilmoituksen 1 momentissa tarkoitetun rikkomuksen saattamiseksi syyteharkintaan. Ilmoitus voidaan jättää tekemättä rikkomuksesta, jota kokonaisuutena on pidettävä ilmeisen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista. Tällöin tarkastuskeskus voi antaa rikkomukseen syyllistyneelle metsänviljelyaineiston toimittajalle kirjallisen huomautuksen, jossa häntä kehoitetaan korjaamaan havaitut virheellisyudet.

Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle on varattava tilaisuus tulla esitutkinnassa ja käräjäoikeudessa kuulluksi asiassa, josta tarkastuskeskus on tehnyt syyteilmoituksen.

32 §

Menettämisseuraamus

Vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä markkinoitu metsänviljelyaineisto pakkauksineen taikka niiden arvo voidaan tuomita kokonaan tai osaksi valtiolle menetyksi, jollei se olosuhteet huomioon otettuina ole ilmeisen kohtuutonta. Metsänviljelyaineiston kaupparikkomuksen tuottaman talou-

dellisen hyödyn ja rikosten tekemiseen käytetyn esineen tai muun omaisuuden tuomitsemisesta valtiolle noudatetaan, mitä rikoslain (39/1889) 2 luvun 16 §:ssä säädetään.

33 §

Virka-apu

Valvontaviranomaisilla on oikeus tarvittaessa saada virka-apua muilta viranomaisilta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisten valvonta- ja tarkastustehtävien suorittamiseksi.

34 §

Euroopan unionin jäsenvaltioiden viranomaisten välinen virka-apu

Valvontaviranomaisen tulee antaa unionin muiden jäsenvaltioiden viranomaisille virka-apua siten kuin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella tarkemmin säädetään ottaen huomioon metsänviljelyaineiston tuottamista ja markkinointia koskevat Euroopan yhteisön säännökset.

35 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 2000.

Tällä lailla kumotaan 24 päivänä elokuuta 1979 metsänviljelyaineiston kaupasta annettu laki (684/1979) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen (*kumottu laki*).

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

36 §

Siirtymäsäännökset

Metsänviljelyaineiston toimittaja, joka on ennen tämän lain voimaantuloa rekisteröity maa- ja metsätalousministeriön ylläpitämään kumotun lain mukaiseen rekisteriin, katsotaan rekisteröityneeksi tämän lain mukaisesti.

Sellainen perusaineisto, joka on hyväksytty ennen tämän lain voimaantuloa ja joka täyttää tämän lain 7—8 §:n mukaiset vaatimukset, voidaan katsoa tämän lain 9 §:n mukaisesti hyväksytyksi, jos Kasvintuotannon tarkastuskeskukselle tehdään ilmoitus kyseisestä perusaineistosta ennen 31 päivää maaliskuuta 2003. Tällaisesta perusaineistosta saadulle metsänviljelyaineistolle tulee kuitenkin hakea mainittuun päivämäärään mennessä myös 10 §:n mukainen kantatodistus.

Mitä 7 §:ssä säädetään, ei kuitenkaan koske sellaista siemenerää, joka on kerätty ennen lain voimaantuloa eikä sellaisia taimia tai muuta metsänviljelyaineistoa, jonka kasvatus on aloitettu ennen lain voimaantuloa. Tällaista metsänviljelyaineistoa tämän lain voimaantulon jälkeen ostajalle markkinoitaessa on ilmoitettava, että kysymyksessä on tässä momentissa tarkoitettu metsänviljelyaineisto.

Helsingissä 28 päivänä syyskuuta 2001

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Kalevi Hemilä*

Maa- ja metsätalousministeriön asetus**metsänviljelyaineiston kaupasta**

Annettu Helsingissä päivänä _____ kuuta 200

Maa- ja metsätalousministeriön päätöksen mukaisesti säädetään metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (/200) nojalla:

1 §*Metsänviljelyaineisto*

Metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain (/) 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädettyllä *metsänviljelyaineistolla* tarkoitetaan neuvoston direktiivin 1999/105/EY metsänviljelyaineiston pitämisestä kaupan, jäljempänä *metsänviljelyaineistodirektiivin*, liitteessä I lueteltujen puulajien ja niiden keinollisten risteymien siemeniä ja muita siemenyksiköitä, kasvinosia ja taimia.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan:

1) *siemenyksiköllä* metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 3 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisia siemenyksiköitä;

2) *kasvinosilla* taimien tuottamiseen tarkoitettuja runko-, lehti- ja juuripistokkaita, pitkäpistokkaita, silmuja, taivukkaita, juuria, varttamisoksia, mikrolisäykseen tarkoitettuja kasvin lisäysosia ja alkioita sekä kaikkia muita taimien tuottamiseen tarkoitettuja kasvinosia; sekä

3) *taimilla* siemenyksiköistä, kasvinosista tai luonnontaimista kasvatettuja taimia.

2 §*Perusaineisto*

Metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädettyllä *perusaineistolla* tarkoitetaan siemenlähdettä, metsikköä, siemenviljelyä, perheen vanhempia, kloonaa tai klooniyhdistelmää.

Edellä 1 momentissa tarkoitetaan:

1) *siemenlähteellä* puita sillä alueella, jolta siemenet on kerätty;

2) *metsiköllä* rajattua puupopulaatiota, jonka koostumus on riittävän yhdenmukainen;

3) *siemenviljelyksellä* sellaista siementuotantoa varten perustettua valikoitujen kloonien tai perheiden viljelystä, joka on eristetty tai jota on hoidettu siten, että ulkopuolinen pölytys voidaan välttää tai sitä voidaan rajoittaa;

4) *perheen vanhemmilla* sellaisia siementuotantoon tarkoitettuja puita, jotka on pölytetty valvotusti tai vapaan pölytyksen avulla siten, että emiyksilönä käytettyä vanhempaa on pölytetty yhden vanhemman (täyssisar) tai useamman tunnistetun tai tunnistamattoman vanhemman (puolisisar) siitepölyllä;

5) *kloonilla* yhdestä kantayksilöstä kasvullisen lisäyksen avulla saatua yksilöiden ryhmää; sekä

6) *klooniyhdistelmällä* tunnistetuista kloonista määrättyssä suhteessa tehtyä yhdistelmää.

3 §*Perusaineiston ja metsänviljelyaineiston alkuperäluokat*

Metsänviljelyaineiston tuottamiseen käytävä perusaineisto luokitellaan alkuperänsä perusteella seuraavasti:

1) *siemenlähde tunnettu*: perusaineisto, joka koostuu yhdellä lähtöisyysalueella sijaitsevasta siemenlähteestä tai metsiköstä;

2) *valikoitu*: perusaineisto, joka koostuu yhdellä lähtöisyysalueella sijaitsevasta, fenotyypin perusteella valitusta metsiköstä;

3) *alustavasti testattu*: perusaineisto, joka muodostuu siemenviljelyksistä, perheen vanhemmista, klooneista tai klooniyhdistelmistä, joiden yksilöt on valittu fenotyypin perusteella;

4) *testattu*: perusaineisto, joka koostuu metsiköistä, siemenviljelyksistä, perheen vanhemmista, klooneista tai klooniyhdistelmistä ja jonka paremmuus on osoitettu vertailukoikeilla tai yksilöiden jalostusarvon perusteella.

Metsänviljelyaineisto kuuluu samaan alkuperäluokkaan kuin sen perusaineisto.

4 §

Metsänviljelyaineiston tuotannon enimmäismäärät

Edellä 2 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettuun perheen vanhemmat -tyyppiin kuuluvasta perusaineistosta saa yhdestä perheestä tuottaa enintään neljää miljoonaa tainta vastaava määrä metsänviljelyaineistoa.

Yhdestä kantayksilöstä saa tuottaa enintään 2 miljoonaa tainta. Enimmäislisäysmäärä alkuperäluokassa *alustavasti testattu* on 800 000 tainta (haavalla ja hybridihaavalla 1 200 000 tainta) ja luokassa *testattu* 1 200 000 tainta (haavalla ja hybridihaavalla 800 000 tainta) lisättyinä *alustavasti testattu* -luokassa enimmäislisäysmäärästä käyttämättä jääneellä osuudella.

5 §

Kasvulliseen lisäykseen tarkoitettua perusaineiston rekisteröintiä koskevat vaatimukset

Metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 9 §:n 2 momentin mukaisten perusaineistojen rekisteriin merkittyjen kloonien ja klooniyhdistelmien tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

1) alkuperäluokkaan *testattu* voidaan rekisteröidä kuusen, hieskoivun ja rauduskoivun yksittäinen kloni tai vähintään 4 kloonista muodostuva yhdistelmä; sekä

2) alkuperäluokkaan *alustavasti testattu* voidaan rekisteröidä kuusen, hieskoivun ja rauduskoivun vähintään 11 kloonista muodostuva yhdistelmä.

Muista puulajeista voidaan edellä mainittuihin alkuperäluokkiin rekisteröidä vain yksittäisiä klooneja.

6 §

Kasvullisesti lisättyjä taimieriä koskevat vaatimukset

Metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 7 §:n mukaisten vaatimusten lisäksi tulee niiden kasvullisesti lisättyjen taimierien, jotka tuotetaan ja markkinoidaan Suomessa, täyttää seuraavat vaatimukset:

1) alkuperäluokkaan *testattu* kuuluvien klooniyhdistelmästä lisättyjen taimien yksittäisten kloonien osuuksien ero saa markkinoitavassa taimierässä olla enintään 10 prosenttiyksikköä;

2) alkuperäluokkaan *alustavasti testattu* kuuluvien klooniyhdistelmästä lisättyjen taimien erään tulee sisältyä vähintään 90 prosenttia yhdistelmän klooneista. Yksittäisten kloonien osuuksien ero taimierässä saa olla enintään 5 prosenttiyksikköä.

Alkuperäluokkiin *valikoitu*, *alustavasti testattu* ja *testattu* kuuluvaa siemenaineistoa saadaan lisätä edelleen kasvullisesti.

7 §

Taimien laatuvaatimukset

Markkinoitavien taimien on oltava terveitä ja elinvoimaisia sekä muutoinkin metsänviljelyyn soveltuvia. Taimi ei täyty näitä vaatimuksia, jos:

1) taimessa on sen elinvoimaa heikentäviä kasvintuhoojia tai niiden vioituksia;

2) taimen juuristo tai verso on voimakkaasti kaareutunut, juuristo on kiertynyt tai puutteellisesti kehittynyt taikka paakkutaimen juuristo ei sido riittävästi paakkuja;

3) taimen latvakasvain ei ole normaali tai taimi on voimakkaasti haaroittunut; tai

4) taimessa on haitallisia kuorivikoja, repeytymiä taikka paleltumis- tai kuivumisvaurioita.

Taimierässä saa enintään 5 prosenttia taimien kokonaismäärästä olla sellaisia taimia, jotka eivät täytä 1 momentissa tarkoitettuja laatuvaatimuksia.

Suomessa tuotetusta ja markkinoitavasta taimierästä on määritettävä tilastollisesti luotettavan tuloksen antavalla otannalla keskipituus. Taimierällä tarkoitetaan yhdestä siemenestä peräisin olevaa tai kasvullisesti lisättyä taimijoukkoa, joka on kasvatettu rajattavissa olevalla alueella ja jota on käsitelty yhtenäisesti. Pituudeltaan muusta taimierästä poikkeavat taimikasvuston osat voidaan rajata omaksi taimieräkseen.

8 §

Perusaineistorekisteriin merkittävät tiedot

Hyväksytyistä perusaineistoista pidettävään rekisteriin on merkittävä lain 21 §:n 3 momentissa tarkoitettujen tietojen lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) perusaineiston rekisteriviite;
- 2) puulajin kasvitieteellinen ja suomen- tai ruotsinkielinen nimi, alkuperäluokka, perusaineiston käyttötarkoitus ja tyyppi;
- 3) alkuperäluokkaan *siemenlähde tunnettu* kuuluvan perusaineiston lähtöisyysalue sekä sen pituus- ja leveysvyöhykkeet, alkuperäluokkaan *valikoitu* kuuluvan perusaineiston lähtöisyysalue sekä pituus- ja leveysasteen mukaan määritelty maantieteellinen sijainti ja alkuperäluokkiin *alustavasti testattu* ja *testattu* kuuluvan perusaineiston tarkka maantieteellinen sijainti;
- 4) perusaineiston sijaintipaikan korkeus tai korkeusvyöhyke;
- 5) siemenlähteen, metsikön ja siemenviljelyksen pinta-ala;
- 6) tieto siitä, sijaitseeko perusaineisto lajin alkuperäisellä tai luontaisella levinneisyysalueellaan vai onko sen alkuperä tuntematon; muutoin alkuperä ilmoitetaan, jos se on tiedossa;
- 7) siemenviljelys- ja perheen vanhemmat tyyppeihin kuuluvan perusaineiston koostumus ja koostamisperusteet;
- 8) alkuperäluokkiin *alustavasti testattu* ja *testattu* kuuluvasta perusaineistosta tuotettavan metsänviljelyaineiston käyttöalue;

9) testatun aineiston osalta tieto siitä, onko aineistoa muunnettu geenitekniikalla; sekä

10) perheen vanhemmat- sekä kloonij- ja klooniyhdistelmätyyppeihin kuuluvasta perusaineistosta tuotetun metsänviljelyaineiston määrä.

Klooneista ja klooniyhdistelmistä on perusaineistorekisteriin merkittävä lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) kloonin tai klooniyhdistelmän tunnus;
- 2) kloonin alkuperä ja polveutumana;
- 3) klooniyhdistelmän koostumus ja koostamisperusteet; sekä
- 4) valinta- ja testaustiedot.

9 §

Metsänviljelyaineiston toimittajien rekisteriin tehtävät ilmoitukset

Toiminnan aloittamista koskevassa ilmoituksessa on annettava lain 21 §:n 3 momentissa tarkoitettujen metsänviljelyaineiston toimittajaa koskevien tietojen lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) siementen keräys-, karistus ja varastointimenetelmät ja laajuus sekä käytettävissä olevat siementen analyysi- ja käsittelymenetelmät;
- 2) taimien kasvatukseen käytettävien kasvihuoneiden ja avomaan kasvatusalueiden pinta-alat, tiedot kasvinosien tai kasvullisesti lisättyjen taimien tuotannon laadusta ja laajuudesta sekä tieto siitä, käytetäänkö siemeniä myös koristekasvien tuotannossa; sekä
- 3) tieto siitä, aikooko metsänviljelyaineiston toimittaja harjoittaa maahantuontia.

Toiminnassa tapahtuneita olennaisia muutoksia koskevasta ilmoituksesta tulee käydä ilmi se, miten toiminta on muuttunut ja mihin toimintayksiköihin muutokset kohdistuvat.

Toiminnan lopettamista koskevasta ilmoituksesta tulee toimintayksiköittäin käydä ilmi se, milloin niiltä on viimeksi markkinoitu metsänviljelyaineistoa.

10 §

Tuonti-ilmoitus

Tuonti-ilmoituksesta tulee käydä ilmi maahantuojan nimi, maahantuontipäivämäärä ja

-paikka sekä maahantuotavan aineiston määrä. Jos metsänviljelyaineisto tuodaan maahan koe- tai tutkimustoiminta- tai metsänjalostus- tai geenivarojen säilyttämistarkoituksessa, tuonti-ilmoituksesta tulee lisäksi ilmetä käyttötarkoitus ja metsänviljelyaineiston loppukäyttäjät.

11 §

Kantatodistus

Hyväksytystä perusaineistosta saadulle metsänviljelyaineistolle annettavan kantatodistuksen tulee olla *liitteiden* 1 – 3 mukainen.

12 §

Metsänviljelyaineistoerän yksilöinti, erillään pitäminen ja yhdistäminen

Metsänviljelyaineistoerä on yksilöitävä siten, että sen tuotantoasiakirjoista ilmenevät seuraavat tiedot:

- 1) kantatodistuksen koodi ja numero;
- 2) puulajin kasvitieteellinen nimi ja Suomessa tuotetun aineiston suomen- tai ruotsinkielinen nimi;
- 3) metsänviljelyaineiston alkuperäluokka;
- 4) metsänviljelyaineiston käyttötarkoitus;
- 5) perusaineiston tyyppi;
- 6) perusaineiston rekisteriviite tai lähtöisyysalueen tunnistekoodi;
- 7) edellä 8 §:n 1 momentin 3, 6, 7 ja 8 kohdissa mainitut tiedot;
- 8) siementen tuleentumisvuosi; sekä
- 9) taimien ikä ja taimityyppi.

Metsänviljelyaineistoerät on kaikkien tuotantovaiheiden aikana pidettävä erillään 1 momentin mukaisten tietojen perusteella siten, että eri hyväksymisyksiköistä saadut erät eivät pääse sekoittumaan.

Sen estämättä, mitä 2 momentissa säädetään, saadaan samalta siemenviljelykseltä saadut siemenerät yhdistää. Yhdistetyllä erällä tulee olla sellainen kantatodistus, josta ilmenevät yhdistettyjen siemenerien kantatodistusten numerot.

13 §

Metsänviljelyaineistosta annettavat tiedot

Markkinoitavaan metsänviljelyaineistoerään on liitettävä metsänviljelyaineiston toimittajan etiketti tai muu asiakirja, josta ilmenevät 12 §:n 1 momentin mukaisten tietojen lisäksi seuraavat tiedot:

- 1) metsänviljelyaineiston toimittajan nimi tai toiminimi;
- 2) metsänviljelyaineiston määrä; sekä
- 3) tarvittaessa merkintä kasvullisesta lisäyksestä.

Markkinoitavaan siemenerään liittyvästä etiketistä tai tavarantoimittajan asiakirjasta tulee edellä 1 momentin mukaisten tietojen lisäksi ilmetä seuraavat tiedot:

- 1) puhtaan siemenen sekä muiden siementen ja roskien prosentuaalinen osuus siemenerän painosta;
- 2) puhtaan siemenen itävyysprosentti taikka mikäli sen arvioiminen on mahdotonta tai käytännössä vaikeaa, yksilöidyllä menetelmällä arvioitu elinvoimaisten siementen prosentuaalinen osuus;
- 3) puhtaan siemenen tuhatjyväpaino; sekä
- 4) itävien siementen määrä kilogrammassa siemeniä taikka, jos itävien siementen määrää on mahdotonta tai käytännössä vaikea arvioida, elinkykyisten siementen määrä kilogrammaa kohden.

Sen lisäksi, mitä edellä 1 momentissa säädetään, tulee *Populus* spp. -lajien pitkäpistokkaita markkinoitaessa tavarantoimittajan etiketissä tai asiakirjassa olla metsänviljelyaineistodirektiivin liitteen VII C-osan 2 kohdan b alakohdan mukainen EY-luokitusnumero.

Tavarantoimittajan 1 momentin mukaiseen etikettiin tai asiakirjaan on selkeästi merkitävä, jos kyseessä on metsänviljelyaineistolain 8 §:ssä tarkoitettu geeniteknikalla muunnettu aineisto. Silloin, kun kyseessä on lain 14 §:n mukainen aineisto, tulee tavarantoimittajan etikettiin tai muuhun asiakirjaan merkitä, että kyseessä on lievennetyt vaatimukset täyttävä aineisto.

Suomessa tuotetusta ja markkinoitavasta metsänviljelyaineistosta on 1 - 4 momentissa säädettyjen tietojen lisäksi annettava ostajalle seuraavat tiedot:

1) alkuperäluokkiin *alustavasti testattu* ja *testattu* kuuluvan aineiston käyttöalue;

2) taimierän keskipituus ja yksittäisen taimen vähimmäispituus taimierässä sekä paakutaimien kasvatustiheys;

3) kylmä- tai pakkasvarastoiduista taimista varastoinnin päättymisaika; sekä

4) siementen tai taimien pakkaus- ja lähetyspäivä.

Maahantuodusta aineistosta ilmoitetaan soveltuvin osin edellä 1 momentissa tarkoitettut tiedot.

14 §

Poikkeuslupahakemus

Metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain 14 §:n mukaiseen poikkeuslupahakemukseen tulee sisältyä seuraavat tiedot:

1) hakijan yhteystiedot;

2) aineiston yksilöintitiedot, laatu (siemenet, taimet tai muu) ja määrä sekä suunniteltu käyttöalue;

3) mistä metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain mukaisista vaatimuksista haetaan poikkeusta; sekä

4) maahantuotavien erien tuontiajankohta.

Helsingissä päivänä kuuta 200

15 §

Tuotantokirjanpito

Metsänviljelyaineiston tuotantokirjanpidon tulee sisältää siemen- ja taimieristä edellä 12 ja 13 §:n mukaiset tiedot.

16 §

Metsäkeskusten käyttäminen valvonnan apuna

Metsäkeskusten käyttämisestä metsänviljelyaineiston kaupasta annetun lain täytäntöönpanon ja lain sekä sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonnan apuna sovitaan vuosittain erikseen maa- ja metsätalousministeriön, Kasvintuotannon tarkastuskeskuksen ja metsäkeskusten välillä.

17 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Maa- ja metsätalousministeri *Kalevi Hemilä*

Esittelijä

